

Konkursbehandling **NU**

Den amerikanske økonom og statsmand Lyndon LaRouche holdt to webcast den 16. og den 22. januar 2009, der blev til en direkte dialog med Obama-administrationen.

Det blev illustreret af følgende spørgsmål fra en af de personer, der har ledt Obama-administrationens overgangshold: »Hr. LaRouche, i løbet af de seneste par måneder har du været meget generøs, ved ikke blot at stille til skue de omstændigheder, som denne administration må danne sin politik under, men også givet os indblik i detaljerede analyser og specifikke politiske tiltag. Dit input har været uvurderligt, og vi ønsker at du skal vide, at det er blevet højt værdsat. Hvis du her i eftermiddag havde nogle få øjeblikke til at give råd direkte til

præsidenten, hvad ville du så sige til ham?»

Hele webcasten var et langt svar: »Sagen er, at USA er bankerot... Og hele verden er også bankerot.« »Sæt Føderalbanksystemet under konkursbehandling. Tag de tiltag, der skal til for at skabe en nationalbank i USA i den hamiltonske tradition« og begynd så at genopbygge USA's infrastruktur og fysiske økonomi. »Men: Ikke flere hjælpepakker.«

[læs side 4-9](#)

Obama og Roosevelts mission

Alle der fulgte indsættelsen af Barack Obama som USA's 44. Præsident, drog ikke blot et stort lettelsens suk, over at Bush og Cheney forlod Det hvide Hus, men fornemmede også tydeligt historiens vingesus.

For første gang blev verdens vigtigste og mægtigste politiske embede indtaget af en sort mand. Mange følte, at Martin Luther Kings drøm var kommet et stort skridt nærmere.

Men i arrangementerne omkring Barack Obamas indsættelse trækker han og hans stab også spor længere tilbage i historien, til Lincoln og Roosevelt og selve kernen i USA's tilblivelse som nation og dets iboende mission. Det rejser det

klare håb, at den tætte dialog, der allerede er i gang mellem LaRouche og Obama-administrationen, vil udvikle sig til en gennemførelse af de absolut nødvendige økonomiske og politiske reformer, som LaRouche og hans bevægelse har kæmpet for gennem de seneste fire årtier.

[læs side 3](#)

Bankpakke II: Ren svindel!

Schiller Institutet havde foretræde for Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg den 5. februar, om at sætte insolvente danske banker under konkursbehandling, i stedet for den såkaldte »Bankpakke

II«, som de fleste af Folketingets partier enedes om i slutningen af januar. Bankpakken er ren svindel. Den er en fortsættelse af den finansielle tankegang, der har bragt os i den største internationale finansiel-

le krise nogensinde – og som har givet os yderst dystre fremtidsudsigter, hvis ikke vi skifter kurs.

Derfor må bankpakken gøres om.

[læs side 2](#)

Hamiltonsk kreditskabelse

USA's første finansminister Alexander Hamilton viste, hvorledes det er muligt at skabe nationale kreditter for infrastruktur og produktive investeringer, da han etablerede USA's første nationalbank.

[læs side 3](#)

*Den danske hjælp til Schiller:
Hvordan en dansk markis de Posa og en dansk
Don Carlos reddede Friedrich Schiller*

[læs side 10](#)

Friedrich Schiller - 250 år

Konkursbehandling i stedet for bankrøveri!

Tale af Tom Gillesberg, formand for Schiller Institutet i Danmark, ved foretræde for Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg den 5. februar 2009. Dias og spørgsmål til foretrædet kan ses og læses på schillerinstitut.dk/folketinget050209.html

Den såkaldte »Kreditpakke«, eller Bankpakke II, som de fleste af Folketingets partier enedes om i slutningen af januar, og som efter at være hastet igennem Folketinget blev vedtaget den 3. februar, er ren svindel. Det er en fortsættelse af den finansielle tankegang, der har bragt os i den største internationale finansielle krise nogensinde – og som har givet os yderst dystre fremtidsudsigter, hvis ikke vi skifter kurs.

De selv samme økonomer og økonomiske teorier, som har skabt denne krise, får nu lov til at diktere, hvordan den skal håndteres. »Kreditpakken« er fremlagt under foregivende af at ville sikre kreditgivingen til den danske økonomi, men vil i virkeligheden blot holde hånden under spekulanter og et bankerot monetært system, gennem

100 mia. blev til 700 mia.

Ifølge Jyllands-Posten den 31. januar har økonomiminister Lene Espersen i et høringssvar til erhvervsudvalget erkendt, at staten vil få bankengagementer for op til 700 mia. kr. med den nye bankpakke. De 100 mia. kr., »Kreditpakken« efter den 30. juni vil låne til banker og realkreditinstitutter, og som kan indgå i deres ansvarlige kapital, får følgeskab af op til 600 mia. kr., som »Kreditpakken« gør det muligt for dem at låne af den danske stat, i forbindelse med en udfasning af Bankpakke I. De op imod 600 milliarder modsvarer, hvad de danske banker har som indlånsunderskud, dvs. de penge de har udlånt uden at kunderne har sat dem ind i bankerne, og som i dag er lånt på det internationale bankmarked. Den type lån er siden finanskrisens start blevet næsten umulige at optage.

at den gæld, der er blevet opbygget i det finansielle system gennem de seneste mange års spekulative bobler, vil blive overført til staten og skatteyderne.

Under sloganet, at staten ikke kan drive bankvirksomhed, vil re-

Lyndon LaRouche ved en pressekonference i Europa-Parlamentet i Strasbourg den 17. december 2008.

geringen gennemføre Danmarkshistoriens største røveri på 100 milliarder kr., der med forlængelsen af Bankpakke I tilmed kan vokse til 700 milliarder kr., som skal hentes ud af den fremtidige velfærd og fremtidige skatteyderes lommer. Det må gøres om.

Den eneste holdbare løsning er i stedet at sætte de insolvente banker under konkursbehandling,

som vi forgæves foreslog det med Roskilde Bank. Derivater og ubetalelige udeståender må afskrives, og bankerne kan så fortsætte i reorganiseret form med mandat til at drive normal ikke-spekulativ bankvirksomhed. På lignende vis, må hele det internationale finansielle system sættes under konkursbehandling. Samtidig må staten, gennem en transformeret Nationalbank, udstede nye kreditter til vitale dele af den danske økonomi. Hvis danske politikere står ved den svindel, som »Kreditpakken« udgør, i stedet for at gennemføre en sådan finansiell reorganisering, der faktisk kan løse problemerne, vil de i fremtiden komme til at stå til ansvar overfor en rasende befolkning, som de islandske politikere må det i dag.

Medier, økonomer og politikere gentager igen og igen en stor løgn: At ingen forudsagde den nuværende krise. Intet kunne være mere usandt. Den amerikanske økonom og statsmand Lyndon LaRouche har sammen med Schiller Institutet igennem årtier advaret om det nuværende sammenbrud af det in-

ternationale finansielle system, og den medfølgende økonomisk krise i verdensøkonomien, som bliver værre dag for dag.

Selv lige inden de seneste 18 måneders sammenbrudsproces i finansielle system tog fart, advarede LaRouche i et webcast den 25. juli 2007 om, at det var umiddelbart forestående. Jeg stillede også op ved kommunalvalget i november 2005 med valgsloganet: »Når boblen brister ... et nyt Bretton Woods«, og ved folketingsvalget i november 2007 under temaet: »Efter finanskrisen: Magnetog over Kattegat.« Og vi har gentagne gange ved foretræde her i Folketinget (bl.a. for Politisk-Økonomiske Udvalg den 17. januar og 2. oktober 2008) advaret om krisen, og fremlagt en farbar vej ud af den.

I USA har befolkningen efter otte års mareridt med Bush og Cheney valgt Barack Obama som ny præsident. Han har åbent erklæret, at Abraham Lincoln og Franklin D. Roosevelt er hans politiske idoler, og har indledt sin embedstid, med at abortere centrale dele af Bush' politik. Samtidigt har han ladet sin administration indlede både en privat og en offentlig dialog med Lyndon LaRouche, som det bl.a. kunne ses i to internettransmittere-

Shanghai Magnetog

de webcast med LaRouche den 16. og den 22. januar.

En stor del af spørgsmålene kom fra folk med tilknytning til Obama-administrationen, og de blev afsluttet med følgende klare besked fra Det hvide Hus, via et spørgsmål fra en af de personer, der har ledt Obama-administrationens overgangshold: »Hr. LaRouche, i løbet af de seneste par måneder har du været meget generøs, ved ikke blot at stille til skue de omstændigheder, som denne administration må danne sin politik under, men også givet os indblik i detaljerede analyser og specifikke politiske tiltag. Dit input har været uvurderligt, og vi ønsker at du skal vide, at det er blevet højt værdsat. Hvis du her i eftermiddag havde nogle få øjeblikke, til at give

råd direkte til præsidenten, hvad ville du så sige til ham?«

LaRouches hovedbudskab til Obama-administrationen og resten af verden var, at i stedet for udstedelsen af dyre virkningsløse hjælpepakker, så må hele det finansielle system – inkl. Den amerikanske Føderalbank – sættes under konkursbehandling. Og det skal ske nu, mens Obama har befolkningens fulde støtte til dramatiske forandringer. Det såkaldte finansielle giftaffald, som f.eks. derivater (der har en volumen på 1.400 tusinde milliarder dollars – mere end tyve gange verdens BNP) skal ikke overtages af skatteyderne, men må afskrives sammen med de dårlige lån. Og så må USA sammen med bl.a. Rusland, Kina og Indien etablere et nyt Bretton Woods-finansielle system med faste valutakurser, som baseres på den amerikanske forfatnings mulighed for kreditskabelse gennem en nationalbank, i stedet for det nuværende centralbankbaserede monetære system.

For Danmark betyder det, at vi, i stedet for at låne bankerne op til 700 milliarder kr., skal sætte nødlidende banker under konkursbehandling.

Samtidigt bør vi, som USA gjorde det med Pecora-kommissionen i 1932-34, etablere en undersøgelseskommission, der kan fastlægge, hvilke ulovligheder der er foregået

i vores hjemlige og den internationale finansverden, af den type vi så i USA i sagerne om Enron og Madoff, og med f.eks. Roskilde Bank og IT Factory herhjemme. Og sager, hvor banker har rådgivet sine kunder til at investere deres opsparinger, pensioner og lånte penge i risikable investeringer, der blot havde til formål at berige banken. Det må undersøges, i hvilket omfang ulovligheder og urimeligheder kan straffes, og hvordan ny lovgivning kan forhindre gentagelser, bl.a. ved indførelsen af en Glass-Steagal-lignende lovgivning, der tvinger banker til at vælge, om de vil være en normal bank eller en investeringsbank.

Kreditkrisen i det danske samfund må så løses, ved at Folketinget transformerer Den danske Nationalbank fra en centralbank til en rigtig nationalbank efter Alexander Hamiltons forbillede, og ved lov bemyndiger Nationalbanken til at udstede 500 milliarder kr. i lån, der er øremærkede til produktive dele af den danske økonomi.

Disse lån udstedes til store infrastrukturprojekter, som f.eks. bygningen af en Kattegatbro og et dansk magnetognet, Femern Bæltforbindelsen, en fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg og andre offentlige investeringer såsom veje, hospitaler og læreanstalter. Der udstedes også lavtforrentede lån til højteknologiske investeringer, forskning, industri, landbrug m.v.

På den måde kan vi, ligesom Roosevelt gjorde det, ikke blot holde gang i økonomien, men gennem produktive investeringer bygge et stærkt fundament for den fremtidige økonomi og velfærd i Danmark. En helt anden idé, end når man på keynesiansk vis blot stimulerer økonomien her og nu, gennem at pumpe penge ud til privat forbrug, som når man tisser i bukserne i frostvejr.

Det er gennem at øge arbejdsstyrkens produktive kræfter ved

brug af videnskabeligt og teknologisk fremskridt, og gennem at gøre den mere effektiv med investeringer i produktivitetsfremmende og tidsbesparende infrastruktur, at et samfund har råd til at opretholde en stadig stigende levestandard for en voksende befolkning.

En god nyhed fra Europa er, at den italienske finansminister Tremonti, som også har været i en dialog med LaRouche, er kommet offentligt ud for et Nyt Bretton Woods-finansielle system. Han har også annonceret, at han vil sætte det på G8-landenes dagsorden i forbindelse med det italienske G8-formandskab

**EFTER FINANSKRACKET:
MAGNETOG
OVER KATTEGAT**

Tom Gillesberg
Kandidat uden for partierne

i det første halvår af 2009. Den danske regering bør tage kontakt med Italien for at støtte initiativet.

Den 11. februar kan man hente ny inspiration og vejledning i et nyt webcast med LaRouche (der kan ses på www.larouchepac.com kl. 19:00 dansk tid). Det ville også være en god idé at træde i Tremontis og Obama-administrationens fodspor og indlede en direkte dialog med LaRouche, gennem at tage del i Schiller Institutets internationale konference i Frankfurt-området den 21.-22. februar og ved at invitere LaRouche til Danmark for yderligere diskussion.

Tak for ordet.

Schiller Institutets kampagneavis nr. 8, forår 2009.

Udgivet af Schiller Institutet.
Sankt Knuds Vej 11, kld. tv., 1903 Frederiksberg C, tlf: 35 43 00 33.
si@schillerinstitut.dk, www.schillerinstitut.dk, fax: 35 43 87 57.
Århus: 28 51 87 50 og 41 42 40 96.

Bidrag kan sendes til Giro: 564-8408 eller homebanking: 1551-0005648408.

Redaktion: Tom Gillesberg (ansvh.), Michelle Rasmussen, Janus Kramer Møller, Feride Istogu Gillesberg, Poul E. Rasmussen, Percy Rosell, Malene Westring Robinson, Christina Bruun Jensen, Ulrik Nielsen.

Tryk: Dansk AvisTryk.
Oplag: 50.000 eksemplarer.

ISSN: 1902-5351

Vil Obama fuldføre Lincolns og Roosevelts mission?

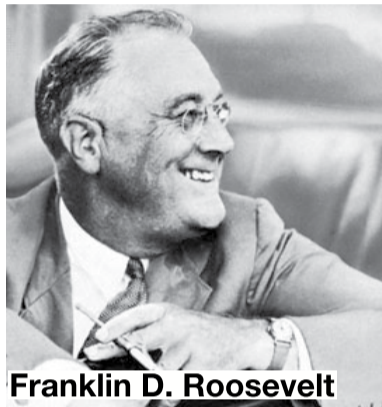
Alle der fulgte indsættelsen af Barack Obama som USA's 44. Præsident, drog ikke blot et stort lettelsens suk, over at Bush og Cheney forlod Det hvide Hus, men fornemmede også tydeligt historiens vingesus. For første gang blev verdens vigtigste og mægtigste politiske embede indtaget af en sort mand. Mange følte, at Martin Luther Kings drøm var kommet et stort skridt nærmere. Men i arrangementerne omkring Barack Obamas indsættelse trækker han og hans stab også spor længere tilbage i historien, til selve kernen i USA's tilblivelse som nation og dets iboende mission. Det rejser det klare håb, at den tætte dialog, der allerede er i gang mellem LaRouche og Obama-administrationen, vil udvikle sig til en gennemførelse af de absolut nødvendige økonomiske og politiske reformer, som LaRouche og hans bevægelse har kæmpet for gennem de seneste fire årtier.

Barack Obama indledte indsættelsesprocessen med en togrejse fra Philadelphia til Washington D.C., som en kopi af den lignende rejse foretaget af præsident Abraham Lincoln, der ligesom Obama havde skabt sin politiske karriere i delstaten Illinois. Ved de efterfølgende taler til den store »We Are One«-koncert ved mindemonumentet for Lincoln den 18. januar, og ved selve indsættelsesceremonien den 20. januar, hvor Obama blev sværget ind med hånden på Lincolns bibel, blev der igen og igen refereret til USA's grundlæggende fædre, til præsident Lincoln og Franklin D. Roosevelt, som de afgørende referencepunkter for den tiltrædende Obama-administration.

I ligheden med disse store historiske personligheder står Obama overfor ufatteligt store problemer: USA's og verdensbefolkningens eksistens er truet af et globalt finansiel og økonomisk sammenbrud, der truer med at kaste verden ud i en ny mørk middelalder. Kun ved drastisk at ændre den globale økonomiske og strategiske politik – ved at skabe en renaissance, hvor vi lader de bedste idealer og ideer fra disse tidligere tider få nyt liv i dag – kan vi skabe en lysere fremtid.

Og netop fordi Obama helt bevidst træder i netop disse personers fodspor, er der grund til håb. De er essensen af det bedste i den amerikanske politiske tradition og repræsenterer en fundamentalt anderledes politik, end den der er blevet ført i USA og den vestlige verden i løbet af de seneste fire årtier. Såvel USA's grundlæggende fædre, som Lincoln og Roosevelt, brugte deres politiske liv på at bekæmpe den form for britisk inspireret imperiepolitik, der i form af det nuværende finanssystem dominerer verden i dag. De genoplivede den hamiltonske økonomiske tradition (se nedenstående artikel om hamiltonsk kreditskabelse) med industrialisering og infrastrukturobygning til følge, og imod den form for ukontrolleret frihandel og globalisering,

vi har set tage over siden 1968. De var imod imperie- og kolonipolitik, og arbejdede for et samarbejde mellem suveræne nationalstater, der kunne sikre det almene vel for alle mennesker på denne klode. Som Obama citerede det fra den amerikanske uafhængighedserklæring,

Franklin D. Roosevelt

så er »alle mennesker født lige med visse umistelige rettigheder såsom retten til liv, frihed og til at søge lykken« og USA er med Lincolns ord et unikt eksperiment, der skal afgøre om det er muligt, at have »en regering af folket, for folket og ved folket«.

Lincolns redning af USA

Lincoln reddede USA gennem Den amerikanske Borgerkrig, hvor Storbritannien forsøgte at lægge USA i graven, gennem at få Sydstaterne til at bryde sig ud af USA med en ny forfatning, der gjorde den britiske økonomiske model, og det fortsatte slaveri, til den højeste lov. Sydstaterne insisterede på, at der skulle være frihandel, så de kunne købe billige britiske varer for de penge, de fik for deres bomuld og tobak.

Eliten i sydstaten kunne leve det søde liv, fordi arbejderne var slaver og blev behandlet som dyr. Gennem således at udplyndre den menneskelige arbejdskraft, kom der et overskud til gavn for Sydstaternes elite og de britiske handelsfolk. Nøjagtig som ved globaliseringen i dag, hvor smarte finans- og han-

delsfolk kan score kassen, mens de, der producerer de billige varer i Kina og andre steder under kummerlige forhold, bliver underbetalt og udnyttet på det groveste.

Under borgerkrigen ophævede Lincoln slaveriet og lagde grunden til at gøre USA til verdens stærkeste

Barack Obama

økonomi gennem at sikre forbedringer i infrastrukturen og iværksætte protektionisme, der ved hjælp af told og afgifter på importerede varer fremmede den hjemlige produktion og udvikling. Det skabte øgede indtægter indenfor landbrug, minedrift og industri og den øgede produktion lagde grunden til et øget forbrug og en højere levestandard for hele befolkningen – både producenter og forbrugere.

De store forbedringer i den nationale infrastruktur kulminerede senere med bygningen af Den transkontinentale Jernbane, der gjorde det muligt at tage jernbanen hele vejen fra USA's østkyst til det fjerne Californien. Det projekt bandt USA sammen til én nation og gjorde udviklingen af de store mennesketomme arealer i det indre af USA muligt.

Verden imiterer USA

Lincolns Transkontinentale Jernbane og den protektionistiske politik, der gjorde det muligt at opbygge en egen industriproduktion og øge levestandarden dramatisk, blev det store forbillede for resten af verden. Store bølger af håbefulde

og frihedselskende mænd og kvinder forlod det gamle Europa for at skabe sig en ny og bedre fremtid i USA. Samtidigt begyndte andre nationer at følge trop.

I Mellem- og Sydamerika rev man sig løs fra de europæiske kolonimagter, og i Tyskland indførte

Abraham Lincoln

man protektionisme og byggede jernbaner mens Bismarck påbegyndte sociale reformer, der forbedrede leveforholdene for den arbejdende befolkning. I Japan fik man en industrialisering under Meiji-restaurationen og i Rusland fik man med tiden bygget Den transsibiriske Jernbane. Den amerikanske model spredte sig rundt om på kloden.

Desværre blev USA og verden kørt af sporet. Med mordet på præsident William McKinley i 1901 og Theodore Roosevelts tiltræden som præsident, og briternes efterfølgende succes med at få Europa manipuleret ind i Første Verdenskrig, fik briterne genetableret deres kontrol over planeten og reetableret et verdensomspændende imperium baseret på frihandel og udplyndring. Resultatet kom i form af den store depression og gryende fascistiske bevægelser i mange lande. Det var under disse omstændigheder, at Franklin D. Roosevelt trådte til som USA's præsident i 1933, og USA endnu engang kunne vise vejen ud af mørket.

I webcasten med LaRouche (se side 4) kan man læse, hvordan Roosevelt genoplivede den hamiltonske

økonomiske tradition og fik sat skik på verden. Men desværre døde han inden det amerikanske system en gang for alle, kunne udrydde den britiske imperie-model, og efter de seneste fire årtiers økonomisk selvdestruktion er vi nu kommet til vejs ende: Enten træder Obama ind som en værdig arvtager til Abraham Lincoln og Franklin D. Roosevelt, gennem at fuldføre deres ufuldstændige arbejde, eller hele kloden går ind i en ny mørk tidsalder.

Obama er heldigvis ikke helt så uvidende om den amerikanske historiske tradition, som så mange andre. Da Timothy Geithner den 26. januar blev svoret ind som hans nye finansminister, sagde præsident Obama bl.a.: »Da Alexander Hamilton tog eden som vort lands første finansminister, stod han overfor at skulle sammenflette de enkelte delstaters forskelligartede økonomier og gældsætninger til ét samlet amerikansk kreditsystem og kapitalmarked«. Obama påpegede, at det system er nu i fare for sammenbrud, men forsikrede, at der vil blive grebet ind.

Obama og LaRouche

Og som et endnu vigtigere signal, er Obama-administrationen, som det gennemgås i Schiller Institutets nylige foretræde i Folketinget (se side 2), allerede i en direkte dialog med Lyndon LaRouche, om hvordan man kan komme ud af den nuværende næsten umulige situation. Den dialog gør det muligt, at Obama kan leve op til sine store forbilleder, og at vi kan få en verden bestående af fuldstændigt suveræne nationer, der samarbejder indenfor rammerne af et Nyt Bretton Woods-finanssystem.

Det må også være fundamentet for en ny og langt bedre dansk-amerikansk alliance, der kan erstatte den katastrofale politik, der blev resultatet af samarbejdet mellem briterne, George Bush og Anders Fogh Rasmussen.

- Tom Gillesberg

Finansieringen af et økonomisk opsving: Hamiltonsk kreditskabelse

I denne artikel påviser dr. Jonathan Tennenbaum, hvordan USA opbyggede sin nationaløkonomi gennem etableringen af en nationalbank, og hvorledes alle lande med succes kan følge i USA's fodspor.

De forenede Staters første finansminister, Alexander Hamilton, var foregangsmand for brugen af omfattende statskæbte, nationalbanksudstedte kreditter til udviklingen af landbrug, industri og infrastruktur. Andre lande har på forskellige tidspunkter i deres historie anvendt lignende metoder. Det gjorde de fleste vesteuropæiske lande bl.a.

under genopbygningen efter 2. Verdenskrig. Men det bedste eksempel på »hamiltonsk bankpraksis« er dog stadig Alexander Hamiltons egne aktiviteter som den unge nations første finansminister, hvor han havde hovedansvaret for dannelsen af USA's første nationalbank.

Den blev stiftet ved lov i februar 1791 og fungerede i 20 år som USA's største forretningsbank.

Med dens hjælp fik Hamilton i løbet af kort tid bugt med den unge nations gigantiske gældsproblem og skabt en høj økonomisk vækst.

For at forstå den første nationalbanks egentlige betydning, må vi se nærmere på Hamiltons dristige og geniale strategi. Det var hans mål at konsolidere den amerikanske føderation som en ægte nationalstat med en institutionaliseret politik til

fremmelse af landets økonomiske ydeevne og velstand.

I 1790 havde landet omkring tre millioner indbyggere, og en gældsbyrde på 79 millioner dollar. Det var et voldsomt beløb dengang. En stor del af gælden var udenlandsgæld, som havde hobet sig op pga. uafhængighedskrigen. Hamilton traf en beslutning, som fik afgørende betydning for USA's fremtid. Forbundsregeringen skulle overtage alle forpligtelser for både ind- og udenlandsgæld, inklusiv den krigsgæld de enkelte delstater

havde opbygget.

Til det formål blev der, på baggrund af en helt ny lov, Finansieringsloven af august 1790, udstedt statsobligationer modsvarende den samlede gæld. Det var hovedsageligt langfristede obligationer med en lav, fast rente. For en tredjedel af gældens vedkommende, blev rentebetalingen udskudt i ti år. Den akkumulerede ubetalte rente blev så dækket ind gennem udstedelsen af treprocents statsobligationer.

fortsættes side 15

Dagsordenen er:

Lyndon LaRouche holdt denne tale til en forsamling i den amerikanske hovedstad Washington D.C. den 22. januar 2009. Den blev, ligesom en tidligere tale den 16. januar, transmitteret over internettet som en webcast på www.larouchepac.com. Her kan de begge stadig ses og læses i deres helhed sammen med et nyt webcast den 11. februar.

Jeg vil bruge min tale, inden vi går over til spørgsmål og diskussion, til at behandle det mest preserende emne, den amerikanske regering, og verden som helhed, står over for. Og det emne er konkurs. Sagen er, at USA er bankerot. Det amerikanske system er bankerot. Den amerikanske regering er bankerot. Og hele verden er også bankerot.

Ikke alene er det hele bankerot, men det er også *nu*, at der må tages beslutninger for at få dette problem under kontrol. Derfor kommer det først.

Den anden del af sagen er, at meget få mennesker, inklusive i USA's nuværende regering, den nuværende præsidents administration, ved, hvordan de skal håndtere dette problem. Og det er derfor hullet, som må udfyldes øjeblikkeligt. Jeg vil derfor angive nogle af de fundamentale grundregler, under hvilke de politiske nødtiltag i USA kan skabes, der kan sikre Obama-administrationens succes, og samtidig sikre at lande som Kina, Rusland, og andre verden over, ikke kolliderer i mellemtiden.

Stop en mørk tidsalder

Vi er ikke på kanten af en simpel konkurs, men af en almen global kædereaktion af en lignende type som sammenbruddet i midten af det 14. århundrede, den såkaldte mørke middelalder. Men denne gang er den truende mørke tidsalder ikke begrænset til Europa, den er verdensomspændende. Der er intet område i verden, som kan undslippe en ny mørk tidsalder, *med mindre* USA og den amerikanske regering nu, under præsidentens ledelse, gennemfører de tiltag, som kan føre verden gennem en global konkursbehandling, inden en mørk tidsalder indfinder sig.

Kina er på randen til kaos. In-

dien er lidt bagefter tidsmæssigt, men et alment verdensomspændende kollaps vil også ramme Indien. Rusland er på kanten af en almen konkurs. Hver en del af Europa, inklusive Det britiske Imperium – gudskelov – er på konkursens rand. Det er derfor på tide at forstå, hvad der skal gøres.

De fleste forslag jeg hører fra kredsen omkring den amerikanske regering, det vil sige fra indflydelsesrige kredse omkring regeringen, såvel som dem der er ved at indtræde i regeringen, er, at de ikke rigtigt forstår problemet. De forstår mange sider af problemet, men de forstår ikke selve problemet, og de vil derfor have en tendens til at begå fejl.

En af de store fejltagelser er denne: Vi har lige fået indsat en nyvalgt præsident. Han må handle nu, hvor hans handlekraft er på sit højeste. Hvis han udsætter disse spørgsmål, eller forsøger at takle dem gradvist, kan visse ondsindede indflydelser få overtaget og frarøve ham evnen til at udføre de handlinger, som han måske kan udføre nu. Hvis han ikke er i stand til at udføre dem, hvis han ikke får støtte til at udføre dem, så er vi alle i vanskeligheder, og verden som helhed er i vanskeligheder. Men hvis han vælger de rette handlinger, vælger dem prompte, og forfølger dem med beslutsomhed, som jeg tror han ville, så kan vi, verden som helhed, klare den. Hvad USA gør i den henseende er essentielt og vil være afgørende.

For det første må politikken være at sætte det amerikanske system under konkursbehandling. Lad være med at spille tid på reformer og justeringer og dit og dat – glem det! Sæt det under konkursbehandling *nu!* Det vil sige, sæt Føderalbanksystemet under konkursbehandling. Det er et af de første nødvendige skridt. Føderalbanksystemet må under konkursbehandling. Og det har det fortjent, efter hvad der skete

under Alan Greenspan, og hvad den stakkels klovn, som nu har hans post, gør eller ikke gør. Systemet er bankerot.

»Der er ingen chance for en ikke-kollaps af det nuværende finanssystem – ingen! Det er slut, nu! Det nuværende finanssystem kan ikke fortsætte med at eksistere under nogle omstændigheder, under nogen præsident, under noget lederskab eller lederskab fra nogen gruppe af lande.«

LaRouche, 25. juli 2007

Se, hvad der nyligt har fundet sted under Bush-administrationen – og under Kongressen! Husk på, at det var lederskabet i Kongressen, som førte dette ud i total kaos. Tidligere, den 25. juli 2007, da jeg advarede om, at et alment kollaps af systemet var overhængende, havde vi stadig mulighed for at komme ud af dette rod uden alt for drastiske tiltag. Det er ikke længere tilfældet. På grund af hvad der fandt sted i Kongressen, inklusive [det der blev gjort] af stakkels Barney Frank, som er århundredets syndebuk. Jeg tror, han gerne ville opnå succes, og han fik det, som »århundredets syndebuk«. Alt, der blev gjort for at imødegå denne krise, var forkert. Hvad der var skidt, blev gjort værre. Vi kørte os selv konkurs med disse økonomiske hjælpepakker. Disse økonomiske redningsaktioner var, efter min mening, grundlovsstridige og ulovlige, og de, som var ansvarlige for dem, og for at vildlede og skræmme befolkningen til at få deres repræsentanter til at stemme for dem, burde stilles for en rigsretssag. Det var en forbrydelse mod menneskeheden. Der skulle ikke have været nogen hjælpepakker.

Hvad er alternativet: Bankerne er bankerot! Finanshusene er bankerot – og hvad så? Hvis du indlader dig på hasardspil, og du taber penge, så må du tage det som en mand! Du kan ikke komme rendende til regeringen for at få hjælp. Du får ikke et ekstra liv. Hvor ellers? Jeg mener, en fyr siger, »Jeg har gode nyheder, mor, jeg er gået konkurs«. »Hvorfor er det godt nyt?«, spørger hun. »Fordi regeringen vil redde mig.« Hvad er det for en lov? Den tager pensionen fra vore enker og forældreløse osv., og det skal redde os? Nej!

Det er amoralsk, det er grundlovsstridigt, det er sindssygt!

Ingen hjælpepakker!

Så det, vi derfor øjeblikkeligt må gøre, er at gennemføre en konkursbehandling af hele systemet. Den bedste måde at gøre det på er at handle gennem Føderalbanksystemet, for vi skabte Føderalbanksystemet og ønsker at beholde en adskillelse, som Hamilton fremlagde det, mellem finansministeriet og bankaktiviteter. Vi ønsker at redde statsautoriserede delstats- og lokalbanker, som fungerer under de bankregler, vi havde under Glass-Steagall-lovgivningen. Det er sådan, det bør være.

Det, der nu er sket, er dette korrupte rod, som Kongressen har skabt. Husk på, at flertallet i Kongressen er ansvarlig for dette! De gjorde det! Så kom ikke og sig, at Kongressen siger, »Hr. præsident, stol på os!«. Præsidenten kan ikke stole på Kongressen, efter hvad de gjorde. De stemte for dette humbug! Vil du virkelig stole på dem? Det er amoralsk! De stemte for det!

Nej, præsidenten må, som nationens leder og øverste chef, udstikke kursen gennem sin rolle som præsident, og *kræve støtte* fra Kongressen med opbakning fra befolkningen, og gennemtvinge en øjeblikkelig reform, deriblandt en reform af Det amerikanske Føderalbanksystem.

Det, vi må gøre, er at beskytte alle legitime fordringer i banksystemet, de legitime funktioner i banksystemet, og afskrive de illegitime funktioner. Væk med dem. Annuller alle hjælpepakkerne! Annuller dem! Ingen redningspakker! Det eneste, der må gøres, er at erklære Føderalbanksystemet konkurs, og ved at sætte det under konkursbehandling sætter man det under *konkursbeskyttelse* – ikke nogle hjælpepakker, konkursbeskyttelse.

Så foretager man en vurdering af bankens situation, som man gjorde det under den forlængede bankweekend [da Roosevelt i 1933, som nyindsat præsident, reorganiserede det amerikanske banksystem –red.]. De dele, som svarer til de legitime funktioner hos en autoriseret bank, beskyttes. De [illegitime] funktioner, som på grund af ophævelsen af Glass-Steagall-lovgivnin-

gen er en del af banken, vil blive annulleret. De bliver simpelt hen lagt på is efter gennemgangen. For vi må redde det statsautoriserede banksystem, som på grund af dets historie, på en måde historisk set er en forfatningssikret del af vores system. Nationale og delstatslige autoriserede banker, der tager imod indskud og foretager rimelige, sikre investeringer på vegne af disse opsparinger, og som bliver tiltroet penge, der kommer fra den nationale regering. Penge, der er skabt under kongressens bemyndigelse, strømmer ud igennem dette system.

Derefter må vi genopbygge den amerikanske økonomi.

En hamiltonsk nationalbank

For eksempel har vi en bedragerisk målestok netop nu, der afgør hvad der har værdi, og hvad der er værdiløst. Økonomien er *ikke* produktiv på nuværende tidspunkt, den er i almenhed ved at styrte sammen. Det er også tilfældet i Europa og i verden som helhed. Vi må tvinge investeringer ind i de områder, som er produktive.

Greenspans målestok for produktivitet er en gang fup. Glem Greenspans målestok. Det vi taler om, er *fysiske* målestokke. Vi taler om målestokke for produktions-evne, for produktionsværdi per indbygger per kvadratkilometer. Vi taler om sundhedssystemet, vi taler om pensioner, vi taler om produktion som sådan, fysisk produktion. Nødvendige tjenesteydelser, sundhedsvæsenet og den slags. Disse ting må beskyttes og fremmes. For øjeblikket opererer vi faktisk, som en samlet nation, under nulpunktet i fysisk forstand.

Vi er et falleret land, vi har brug for konkursbeskyttelse. Vi må vende os til den føderale regering for at få konkursbeskyttelse. Vi *beskytter* banksystemet gennem at erklære det *konkurs*. Vi sætter Føderalbanksystemet under konkursbehandling. Vi udformer og fastholder en national banklov, igennem hvilken vi sætter alle banksystemets essentielle funktioner under beskyttelse af et system, baseret på denne nationale banklov: En hamiltonsk nationalbank. Vi bruger nationalbanken som et kreditinstrument, der *absorberer* Føderalbanksystemet. For Føderalbanksystemet er bankerot! Og det har brug for en konkursbehandling. Vi sætter det under konkursbehandling ved skabelsen af en national banklov, en hamiltonsk nationalbank.

Så må vi kigge på de nationale kreditter. Vi tager, hvad der er værdiløst, og *kalder det* værdiløst. Vi definerer det som værdiløst, som bankerot. Vi giver det nådestødet. Og banker som er bankerot, men som stadig er anvendelige i deres kapacitet som autoriserede banker, lader vi holde dørene åbne og vedligeholder deres funktioner. Og vi skaber *nationale kreditter, som en*

Pecora-kommission og Glass-Steagall

I 1932 indledte Det amerikanske Senats Bank- og Valutakomiteé en undersøgelse af de begivenheder, der ledte til børskrakket på Wall Street i 1929. Som juridisk rådgiver og undersøgelsesleder ansatte komiteén advokaten Ferdinand Pecora (billedet).

Pecora-høringerne, som de blev kaldt, blev transmitteret direkte over landsdækkende radio. Og det var artige sager, der kom for dagen. For åben mikrofon måtte en af USA's allerrigeste mænd, J. Piermon Morgan Jr., indrømme, at han faktisk ikke havde betalt indkomstskat de tre foregående år. Og sammen med JP Morgan blev finansselskabet Goldman Sachs afsløret i omfattende manipulation med aktiekurserne. Og da aktiekurserne begyndte at vakle i sommeren 1929,

havde alle de store banker systematisk solgt deres aktiebeholdninger til deres egne kunder. Det kan aktionærerne i Roskilde Bank og Bonusbanken vist nikke genkendende til. Faktisk tabte de største banker og deres ejere ikke en øre på børs-

skrakket.

Ferdinand Pecoras undersøgelser ledte til, at senator Carter Glass, demokrat fra Virginia, og det demokratiske medlem af Repræsentanternes Hus, Henry Steagall fra Alabama, med præsident Franklin D. Roosevelts velsignelse, fremlagde et lovforslag om, at der skal være tomme tykke brandmure mellem almindelige banker og investeringsbanker, så almindelige mennesker ikke bliver ledt i uføre af professionelle svindlere på Wall Street.

Glass/Steagall-loven blev ophævet den 12. november 1999 under præsident Bill Clinton. Og her blev kimen til den boble, der nu er bristet lagt. Lyndon LaRouche har foreslået en umiddelbar genindførelse af Glass/Steagall-loven.

konkursbehandling

LaRouches webcast er blevet til en åben dialog med Obama-administrationen.

kilde til at yde lån, for at sætte gang i økonomien igen. Vi vil opbygge landbrug, [vi vil opbygge industri, og] vi vil opbygge infrastruktur – især infrastruktur.

Det andet problem vi så har her, i vort forsøg på at løse dette problem, er at over den seneste periode, særligt siden 1968, har USA opereret med underskud, hvad angår grundlæggende økonomisk infrastruktur. Det var året hvor – ja, lad mig prøve at forklare dette: For nu har vi igen at gøre med et område indenfor økonomi, som de fleste økonomer intet ved om. Det er vel sagtens derfor, de kaldes økonomer.

Den moderne økonomi er i sin udvikling baseret på to ting: Den er for det første baseret på teknologisk udvikling, på videnskabeligt og teknologisk fremskridt. For hvis man ikke hæver befolkningens produktivitet per indbygger og per kvadratkilometer, så vil befolkningen opbruge nogle af sine ressourcer og blive fattigere og fattigere og fattigere! Og man må derfor kompensere for dette ved hjælp af storstilede investeringer i videnskabelig og teknologisk forskning og udvikling, for at hæve arbejdskraftens produktivitet per indbygger og per kvadratkilometer, på det samlede territorium.

Dette kræver videnskabeligt fremskridt. Når man har videnskabeligt fremskridt, har man også højere kapitalinvesteringer. Dvs., at man investerer i værktøjsmaskiner og videnskabsrelaterede teknologier, i forbedringer i landbruget osv. Den slags ting har en levetid, en effektiv levetid, hvorigennem man opbruger disse investeringer ved slitage. Disse perioder varierer indenfor industri fra perioder på blot nogle få år, når det gælder forholdsvis kortsigtede investeringer, op til omkring et kvart århundrede. Når det gælder grundlæggende økonomisk infrastruktur, går det op til et halvt århundrede, og ved visse store

projekter, som f.eks. det samlede nationale vandforsyningssystem, taler vi om en hundredårig investering.

Vi er blevet fattigere

Man må derfor betragte en økonomi ud fra vækstraten af dens ikke-opbrugte investeringer af denne type kapitalinvesteringer. Og man må fremme flere af dem, men samtidig også tage højde for, at vi nedslider nogle af investeringerne indenfor f.eks. kollektiv transport, strømforsyningen og vandforsyningen.

For eksempel: *Hvor* kunne du, hvis du levede for 40 år siden, drikke vandet direkte fra vandhanen i dit hjem? Og hvor mange steder, tør du i dag drikke vandet fra hanen samme sted? Og tilsvarende faciliteter?

Hvad er der sket med sundhedsvæsenet? Hvad er der sket med dine muligheder for at få sundhedspleje før og nu? Vi har opbrugt vore investeringer i infrastrukturen. Vi har opbrugt vore investeringer i den slags forbedringer. Og siden 1967-68, finansåret '67-'68, har USA opereret med en *negativ* vækstrate for investeringer og brugbar grundlæggende økonomisk infrastruktur. Vi er blevet fattigere og fattigere og fattigere. Vores produktionsevne er kollapsede! Fordi vi har satset på relativt ubrugelige ydelser, som stort set bare var arbejde for arbejdets egen skyld, en falsk beskæftigelse for at give folk noget at lave, i stedet for at give dem en produktiv beskæftigelse, hvor de fremstiller noget af fysisk værdi, eller yder en eller anden form for ydelse, som har en særlig menneskelig værdi.

Så hvad vi står med siden '67-'68, da 68'erne kom til, da 68'erne gjorde oprør og blev ulækre? Fra den tid og fremefter har USA's økonomi, per indbygger og per kvadratkilometer, været i tilbagegang! Det, vi har gjort, er at opfinde en masse såkaldte tjenesteydelser og

andre former for beskæftigelse, alternative beskæftigelser, som en måde at holde folk i live på, som *ikke* er produktive! De bidrager *ikke* til en vækst i den fysiske rigdom, per indbygger og per kvadratkilometer! Så vi har investeret i ting, som vi ikke burde investere i, og vi har ikke formået at opretholde produktionsevnen indenfor ting, som vi har brug for.

Derfor, se på priserne. Gå tilbage og se på værdien af en typisk løn, ugelønnen for en almindelig person, ikke en eller anden fyr, som er kastet ud med en gylden faldskærm, men en almindelig arbejder i samfundet. Se på købekraften, målt i dollars og målt i tilsvarende fysiske værdier, før og nu. Vi har haft en kraftig inflation over denne periode. Hvorfor? Fordi vi er blevet berøvet. Vi er blevet berøvet, fordi andre midler, andre former for beskæftigelse, andre aktiviteter såsom hasardspil på Wall Street, har fundet sted i stedet for investeringer i produktion!

Hvorfor redde bilindustrien?

Tag nu bilindustrien. Folk siger, »Vi må redde bilindustrien.« Hvorfor vil du redde bilindustrien? Hvor vil du hen? Hvor vil nogen hen nu om dage? Ikke på arbejde i hvert fald! Vi har alligevel opbygget en alt for stor bilindustri. Det var noget fup! Det skulle vi ikke have gjort! Vi skulle have satset mere på kollektiv transport.

For eksempel: Gå tilbage til mine unge dage, selv i efterkrigstiden. Hvor mange timer tog det at pendle til arbejde i et typisk område i USA? Mange steder var det blot 15 minutter. Andre steder en halv time. Hvad gør folk i dag? I Washington D.C. kan man bruge to og en halv til tre timer på at pendle til arbejde fra et sted i området, begge veje. Hvor meget familieliv tager det? Det er hvad, vi bliver udsat for.

Så vi har *sænket* produktions-

evnen, den *reelle*, *fysiske* produktionsevne, per indbygger og per kvadratkilometer, i USA. Og vi har gjort noget tilsvarende i Europa. Vi har eksporteret de yderst kapable produktionsfaciliteter vi havde i USA, gennem outsourcing, til andre dele af verden.

Vi har nu skabt et meget interessant problem for Kina. Den kinesiske økonomi er nu i gang med at bryde sammen. Vi flåede vores industri op, fra USA og fra Europa. Vi flåede industrien op, og sendte produktionen til Kina, for [at producere til] os. Og så går vi konkurs, og Kina, som nu er afhængig af den industri og den arbejdsopgave, som vi har overladt til *dem* over de sidste næsten 40 år, ser pludselig det marked kollapse! Og Kina går ind i en dyb krise, som følge af at vi eksporterede *vores* industriproduktion til Kina, som var en kilde for billig arbejdskraft. Og betalte kineserne priser, som ikke er tilstrækkelige til, at de kan vedligeholde udviklingen af deres økonomi som helhed. Når det ville have været mere fornuftigt at give Kina muligheden for at udvikle sin infrastruktur, og for at udvikle sine egne industrier på baggrund af en sådan udvikling af infrastrukturen, og på den måde opnå en stabil situation.

Sammenlign for eksempel med Indien. De er begge lande med mange fattige indbyggere, sådan cirka 63% af befolkningen i Indien. Men Indien har ikke den samme krise, som Kina har, for Indien er ikke nær så afhængig af eksport til udlandet, som Kina er. Kina er *yderst* afhængig af eksport til udlandet. Og kuppet af Kinas eksportmarked, som er en del af kuppet af alle eksportmarkeder nu om dage, udgør nu en social og politisk krise for Kina.

Rusland er nu på vej til at kollapse som følge af en tilsvarende fejlagtig tankegang. Europa som helhed er bankerot og i en tilstand

af sammenbrud. Og hvad er grunden? Den er stort set *grøn*, grøn tankegang. Vi er ophørt med at producere fysiske værdier, vi har sat en stopper for kapitalintensive investeringer, vi har opgivet kernekraft. Og kernekraft er *altafgørende* for at råde bod på mange af de økonomiske problemer, vi har i dag.

Hvis vi følger en grøn politik, en anti-[kernekraft] politik, følger denne sindssyge, vanvittige »vedvarende energi«-politik, som er en fuldstændig uvidenskabelig, anti-videnskabelig gal ide, så går planeten nedenunder og hjem! Vi bliver nødt til at satse *kraftigt* på kernekraft. Vi bliver nødt til at starte flere kernekraftværker baseret på både thorium og uran, for at imødegå de grundlæggende energibehov på vores planet, og på lignende vis mange af dens produktive behov.

Vi er selv ude om det

Vi bliver derfor nødt til at erkende, at denne krise ikke er et eller andet »spontan« markedsfænomen eller lignende, eller hvad de fleste folk nu siger. Vi valgte at gå den forkerte vej, særligt fra 1967-68 og fremefter. Vi besluttede at skifte til et grønt perspektiv, væk fra et højt teknologisk produktivt perspektiv og et landbrugsperspektiv. Som følge deraf sænkede vi den fysiske produktionsevne per indbygger og per kvadratkilometer i USA af fysiske fornødenheder. Og vi gjorde noget tilsvarende i Europa. Vi satte på at eksportere vores produktion til andre dele af verden med billige lønninger.

Så vi skabte [konjunktur]cyklusen! Vi skabte kuppet. Det var ikke et »markedsfænomen«. Markedet afspejlede galskaben i regeringen og mange andre institutioner, der ændrede målsætningerne væk fra den politik, vi forbinder med Franklin Roosevelts embedsperiode under mobiliseringen til Anden Verdenskrig, til denne politik – den »grønne« politik, politikken for det postindustrielle samfund, politikken med globalisering, som vi har i dag. Og derfor er det *os selv*, ved at vi tillod os selv at *opbruge* kapitalinvesteringerne, at *opbruge* ressourcerne bag produktionsevnen videnskabelige og teknologiske udvikling. Det er *os*, der skabte cyklusen. Vi skabte et mønster, hvor vi *opbrugte* de midler, der tidligere havde gjort os i stand til at blive en så rig og magtfuld nation.

Og denne forfaldscyklus – det begyndte allerede under Truman. Truman var ikke en gevinst for USA. Truman ødelagde USA. Men det lagde vi ikke så meget mærke til. Det var efter '67-'68, i det finansår, at de samlede infrastrukturinvesteringer, de fysiske investeringer i USA, begyndte at blive negative. Og noget tilsvarende skete i Europa. Og efter '89 blev det endnu værre verden rundt.

Det var ikke nogen »konjunkturcyklus«, det var en vanvidscyklus, vanvid i form af den valgte politik i efterkrigstiden, hvor vi burde have lært noget fra erfaringerne med genopbygningen under Roose-

velt. Vi gik i den modsatte retning og besluttede, at »der er en anden måde at drive en økonomi på! Folk kan bedre lide det på denne måde! Eller de vil hellere have det sådan her«. Vi brød os ikke længere om at få snavsede hænder. Og derfor indførte vi en politik, hvor vi sænkede vores produktionssevne, vi sænkede vores produktionspotentiale. Og nu viser det sig så, at vi er kommet dertil, hvor det er brugt op og systemet kollapse.

Det, vi bliver nødt til at gøre, er at investere i os selv. Investere i vores engagement i fremtiden. Vores engagement til *forandring*, fra en anti-produktiv samfundsform til en produktiv. Og det betyder, at regeringen må gribe ind, sætte en stopper for det her og gennemtvunge investeringer, som i det lange løb, over 25 år osv., vil genopbygge økonomien til den relative standard, den repræsenterede før i tiden.

Så, vi bliver nødt til at give kredit, masser af kredit, og denne kredit må delvis være i form af amerikanske dollars.

Koalition imod briterne

Samtidig er der en anden ting vi må sørge for: Det er et internationalt problem, vi står med. Når vi prøver at genoprette vores system, må vi også se på resten af verden. Her må vi tage lederskab.

Størstedelen af vores problem stammer fra Det britiske Imperium. Det britiske Imperium har været den store indflydelse, den britiske indflydelse, som har ledt os ind på denne vej mod undergangen. Det vi så må gøre, når vi har besluttet, at vi vil løse vores problem gennem at reorganisere vores system, er samtidig at se på et partnerskab med andre nationer, et samarbejde om at genopbygge verdenssystemet. Det betyder, at vi må vende os til de andre store nationer, store nationer som Kina, Rusland og Indien. De er vore naturlige partnere. De er ikke de eneste, der er Korea, især Sydkorea, der er Japan. Der er andre lande i Asien, andre lande i Europa.

Europa fungerer ikke rigtigt lige nu, fordi Europa er blevet

ødelagt af det europæiske system, som kører nu. Og det må Europa fri sig selv fra, og vende tilbage til et system baseret på nationalstater, væk fra det nuværende europæiske fællesmarkedssystem, som det har udviklet sig under den britiske påvirkning.

Det største problem vi har, er briterne, og hvad vi end gør, må vi i almenhed se bort fra briterne, når vi skal beslutte, hvad vi gør. Lad dem passe sig selv, Det britiske Imperium, og lad dem gøre, hvad der passer dem. Du skal behandle dem som en nationalstat, men lad være med at rådføre dig med dem, når den internationale politik skal fastlægges. De har allerede haft for stor indflydelse og har ledt os i ruin.

Så vi må forene USA med en *anti-britisk-koalition*, på en måde en *koalition imod Det britiske Imperium*. Og den koalition imod Det britiske Imperium, eftersom Europa ikke er klar til det, vil sige det vestlige og centrale Asien. Så vi må vende os til Rusland, til Indien og til Kina. Og så arrangerer vi et verdenssystem baseret på samarbejde for at få de andre nationer med til at lave langsigtede investeringer i en opbygning af verdensøkonomien.

Det er, hvad der skal til. Den slags beslutninger.

Vi behøver et kreditsystem

Et af de virkelige problemer ved det er ideen om et monetært system. Ingen fornuftig person burde ønske et monetært system, men Europa har et, og vi er offer for et. Vi må vende tilbage til kreditsystemet. Husk nu, hvad et kreditsystem er i USA: Under vores system kan penge ikke udstedes i USA uden på initiativ fra præsidenten og med samtykke fra Kongressen. På lignende vis kan ingen international traktat indgås, uden på præsidentens initiativ og med Kongressens samtykke. Skabelsen af det, vi kalder et »kreditsystem«, er derfor baseret på disse overvejelser.

Så det, vi nu må gøre, er at sætte hele systemet under konkursbehandling, beskytte dollaren og indgå en aftale med Rusland, Kina, In-

dien, og andre deltagende lande om et system med faste valutakurser, af den type som Roosevelt specificerede under sin Bretton Woods-konference i 1944. Ikke 1945-modellen, som under Truman var blevet ændret fra Roosevelts model.

For husk på hvad præsident Roosevelts hensigt var ved krigens afslutning. Vi havde en ødelagt verden, en krigshærget verden. Rusland var i kaos. Europa lå i ruiner, og England var også smadret. Andre dele af verden lå i ruiner. Roosevelts hensigt var at afskaffe Det britiske Imperium og skabe et samarbejdsbaseret system med faste valutakurser, hvor USA ville benytte det enorme produktionspotentiale, som vi havde fået mobiliseret som en militær kapacitet under krigen, og benytte dette enorme potentiale til at gøre to ting: For det første til at afskaffe imperialismen, afskaffe kolonialisme, *befri Afrika* i særdeleshed. Befri Kina, befri Indien, genopbygge Rusland, genopbygge Europa. Og så bruge den enorme værktøjsmaskinekapacitet m.v., som vi havde brugt til at vinde krigen.

Og vi vandt krigen. Vi vandt ikke krigen, fordi vore tropper var bedre trænedede end tyskerne. Vi vandt krigen, fordi vi havde de materielle ressourcer, der skulle til, og det havde de ikke. Og det var de amerikanske forsyninger, amerikansk masseproduktion af fly og alt det andet: Der, hvor vi havde materiel med os under tjeneste på den anden side af vandet, havde vi det i tons, hvor de havde det i kilo. Og vi havde den overlegenhed i produktionssevne, der vandt krigen. Uden den amerikanske produktionssevne havde vi *tabt* krigen!

Det var Roosevelts hensigt, i tiden efter krigen, at bruge denne produktionssevne, og den politik, der havde opbygget den, som han havde gjort brug af, mens han var leder, og mens krigen rasede, og så sige: »Nu bruger vi den samme styrke til at genopbygge verden, til at levere investeringer i værktøjsmaskiner og den slags, som er nødvendige for at brødføde verden.

Vi vil opløse Det britiske Imperium! Vi vil afskaffe alle imperier på planeten!«

Men under Truman skiftede vi totalt kurs. Truman gik med Churchill! USA affandt sig med det. Briterne genetablerede en koloni i Indokina, hvor vi, inklusive OSS [USA's militære efterretningstjeneste under krigen –red.], havde befriet Indokina fra kolonialisme. Vi støttede nu hollænderne i deres krig for at generobre Indonesien! Vi hjalp briterne med at kontrollere Indien, hjalp til med at opsplitte Indien i Pakistan og Indien, som i dag har vist sig at være noget værre rod. Og lignende ting.

Så, vi tillod briterne at fortsætte deres forbrydelser imod menneskeheden i Afrika! I 1970'erne besluttede vi, med Henry Kissinger og andre, at gøre det til amerikansk politik såvel som britisk politik, at afrikanerne ikke skulle vokse i befolkningstal. Ikke skulle investere, ikke skulle have adgang til at bruge deres egne råstoffer. For briterne – og USA i 1970'erne – var enige om, at Afrikas råstoffer »skulle spares til gavn for fremtidige generationer af det engelsk-talende folk!«. Og det sker stadig i dag. Hvad tror du, der foregår i dag? Hvis du ønsker at tale om medmenneskelighed, og du ikke er klar til at sparke briterne ud af Afrika, er du ikke seriøs på menneskehedens vegne.

Så har vi narkoproblemet. Briterne har opereret på basis af international narkotrafik siden 1790'erne. I 1790'erne styrede briterne, inklusive nogle af vore Wall Street-typer, den afrikanske slavehandel til USA. Og så opdagede de, i 1790'erne, at det ikke var profitabelt for deres skibe. Og hvad gjorde briterne så? Så gik briterne ind i opiumhandel. Og de tog til Indien og til Tyrkiet efter leverancer af opium og andre narkotika, og etablerede et marked for opium og opiumprodukter i Kina.

Og gæt engang. Det er stadig i gang i dag. Dronningen af England – ikke hende personligt, men institutionerne – styrer den internationale narkotrafik. Tag for eksempel George Soros. George Soros er en britisk agent. Han styrer narkotrafikken, meget af den, størstedelen af den, fra Asien til Europa. Han styrer narkotrafikken i Sydamerika, han styrer det gennem Caribien. Han står bag, at den strømmer over grænsen til USA fra Mexico. Og han er en styrende politisk indflydelse i USA. Men han er et britisk aktiv.

Så, det forstod Roosevelt. Og forstod, at for at have en sikker verden for menneskeheden, hvilket vil sige ikke at gentage noget i stil med de to verdenskrige, vi lige havde gennemlevet, som begge var orkestreret af briterne; for at undgå det, måtte vi sparke briterne ud af den forretning. Vi måtte fjerne alle spor af imperialismen og kolonialisme. Vi måtte hjælpe med til at opbygge disse økonomier, med vore amerikanske metoder, som fokuserer på evnen til at producere værktøjsmaskiner og lignende, for at skabe industrier, for at øge arbejdskraftens produktivitet på denne planet. Og det var vores politik.

Truman gik den anden vej. Så vi trådte ind i en omfattende recession i slutningen af 1940'erne,

fordi Truman-regeringen, i en alliance med briterne, gik tilbage til politikken før Roosevelts, og *nedlagde* i denne proces en stor del af det produktionspotentiale, som vi havde opbygget for at kunne producere krigsmateriel under Anden Verdenskrig. Det var sådan, vi fik det problem.

Succesrige forudsigelser

Se så på 1950'erne, hvor jeg begyndte at arbejde som konsulent, og havde en mulighed for at komme op med en prognose, hvori jeg forudså lavkonjunkturen i 1957. Hvordan kunne jeg forudse det? Fordi jeg vidste, hvad der foregik. Og jeg så, hvordan industrierne opførte sig, og hvordan Arthur Burns indflydelse opererede i Eisenhower-administrationen. Og jeg var i stand til at lave en forudsigelse, hvor jeg sagde, at »det er uundgåeligt, at det her kollapse«. Jeg vidste det fra mit arbejde som konsulent.

Tag f.eks. bilindustrien, som var en af de industrier, hvor jeg forudså et kollaps, og som kollapsede i 1957 sammen med et par andre. Hvordan kollapsede den?

De forsøgte at øge produktionen og solgte af biler. Så det de gjorde var at forøge tilbagebetalingstiden på de solgte køretøjer, og den gik fra 12 måneder til 24 måneder, så til 36 måneder, og til 36 måneder med et stort restbeløb til sidst – et ekstra stort sidste afdrag. Og det foregik ikke kun i bilindustrien, det foregik i stort set hver eneste del af den slags industri. Så jeg behøvede bare at lave udregningerne. Jeg vidste det *fysisk*, kendte den fysiske værdi, som kreditterne var udstedt på baggrund af, og så, at værdien på bøgerne ikke var bakket op af noget. Så jeg sagde: »Nå, vi kommer til at have en recession i februar 1957«. Og vi havde en recession i 1957.

Så det har aldrig på noget tidspunkt været tilfældet, at en eller anden statistisk prognose, eller en markedsprognose, kunne forklare, hvorfor disse ting sker – hvorfor vi har lavkonjunkturer og depressioner, sådan som i dag. Det er sket, fordi vi under vores system har accepteret en vis politik. Først og fremmest accepterede vi, at det produktive potentiale, som var blevet efterladt til os som et resultat af krigsmobiliseringen, blev lukket ned. Vi lukkede en stor del af det ned – og resultatet var en alvorlig økonomisk nedgang i 1947-48.

Vi kom tilbage under Eisenhower, og gik igennem endnu en krediteksponering, denne gang under rådgivning fra Arthur Burns, hvilket resulterede i den dybeste recession i hele efterkrigstiden i 1957-58. Ved at se på den udstukne politik, sagde jeg så: »Ok, hvis det fortsætter på den her måde, vil det her system kollapse på et eller anden tidspunkt i løbet af den sidste halvdel af 1960'erne«. Og det gjorde det! I 1967-68. Og efter det faldt det helt fra hinanden i 1971-73.

Så jeg har specialiseret mig i at lave økonomiske prognoser, og jeg er den eneste, som har haft succes med prognoser af denne art i hele efterkrigsperioden i USA og i Europa. Hvorfor? Fordi jeg forstod disse problemer. Og jeg forstod, at pengepolitik er det, der leder til den slags katastrofer, som har ramt os *netop nu*.

Kernekraft bedre end vedvarende energi

Kun moderne kernekraft kan sørge for elektricitet og rent vand til verdens fattige.

En af de farligste vrangforestillinger i verden i dag, er at verdens energibehov kan tilfredsstilles gennem »vedvarende energi«. Det bygger på en antagelse om, at al energi er ligeværdig, og hvis man bruger »vedvarende energi«, så er energien jo gratis. Men prisen på energi er den, det koster at udvinde den i brugbar form. Da »vedvarende energi« har en lavere energigennemstrømnings-tæthed, som f.eks. målt i watt per kvadratcentimeter eller kubikcentimeter, er den langt dyrere at producere end f.eks. kernekraft. En mere intensiv energikilde kan udføre mere nyttigt arbejde.

Da kernekraft har en langt

235, men også tage ikke-radioaktive stoffer, som f.eks. thorium, og gennem at bestråle thorium med neutroner, omdanne det til radioaktivt brændsel, vi kan bruge i såkaldte thoriumbaserede kernekraftværker.

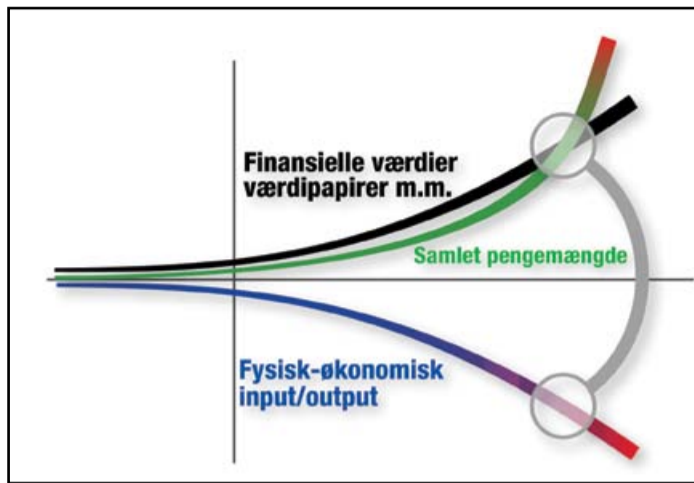
Det vil sætte f.eks. Indien, der har store forekomster af thorium, i stand til at producere billig elektricitet og rent vand til sin store befolkning, der i de fleste tilfælde

har mangel på begge dele. Vi kan sikre hele jordens befolkning tilgang til en ordentlig levestandard uden at få et forureningshelve.

Med moderne fjerde generations kernekraftværker, som f.eks. den sydafrikanske PBMR-reaktor, har vi også at gøre med teknologier, der ikke kan nedsmelte eller lignende.

højere energigennemstrømnings-tæthed end fossile brændstoffer og »vedvarende energi«, giver det os et langt mere effektivt redskab til at være flere mennesker med en højere levestandard. Samtidig giver beherskelsen af denne mere avancerede teknologi os ny viden-skabelig indsigt og nye redskaber til at kontrollere naturen. Vi kan ikke blot producere energi fra uran-

Lyndon LaRouche udviklede for en del år siden denne pædagogiske triple-kurve-funktion af konsekvenserne, når man lader de vilde finanskræfter overtage kontrollen med finanssystemet.

Den nederste kurve er den »fysiske økonomi«, dvs. infrastruktur og produktion. I takt med at investeringer fjernes fra denne del af økonomien og overføres til den finansielle sektor og »servicesektoren«, falder den fysiske økonomis andel af den samlede økonomi.

Den midterste kurve, beskriver pengemængden i samfundet.

Den øverste kurve beskriver de samlede finansielle værdier, som stiger endnu hurtigere end den samlede pengemængde. Det skaber uundgåeligt en situation, hvor systemet trues af kollaps.

Nogle år senere fremstillede LaRouche et supplement til funktionen (billedet). Den opstår når man kraftigt øger pengemængden for at forhindre, at de finansielle værdier falder i værdi. Så stiger pengemængden pludseligt kraftigt og kurven krydser den for de finansielle værdier. Man er på vej mod hyperinflation.

Det er et resultat af den politik, som begyndte med skiftet væk fra Roosevelts politik i 1945-46, brudt med hans politik. Og efter 1957, endnu et skifte: Mordet på Kennedy, som banede vejen for Vietnamkrigen, og som også blev brugt til at ødelægge den amerikanske økonomi! I 1967-68 havde vi krydset nulpunktet, hvor mængden af den infrastruktur, som vi mistede pga. normal slitage og andre ting, oversteg den mængde vi producerede. Så vi påbegyndte en lang rejse.

Og så gik vi over til en grøn politik. En såkaldt solenergi-politik, hvor vi besluttede at lukke kernekraftværker ned, selvom det var den eneste chance, vi havde for at genopbygge vores industrier og genopbygge vores teknologi. Og vi blev stadig værre. Under Carter og med Den trilaterale Kommission smadrede vi USA's økonomi! Vi humpede rundt på det der var tilovers af den i 1970'erne, og gik ind i en recession under George Bush I, eller Kejser George Bush I, og begivenhederne i Europa.

Vi ødelagde verdens produktive kapacitet med den måde, vi håndterede Sovjetunionens fald på. Vi skulle have håndteret kollapsen af det sovjetiske system på en fornuftig måde, som jeg havde foreslået det, da jeg advarede om, hvad der ville ske. Jeg advarede om Sovjetunionens kollaps i 1983, advarede offentligt om det lidt senere. Det sovjetiske system kollapsede nøjagtigt, som jeg havde forudsagt det

ville, og også omtrent på det tidspunkt jeg havde angivet! Vi skiftede stadig ikke retning! Jeg forudså recessionen i 1987, de lærte stadig intet! Jeg forudså, hvad der ville ske under George Bush I, kejseren, og de hørte stadig ikke efter. Så det gentog sig, igen og igen.

Så dette forløb er overhovedet ikke mystisk. Det er ikke dalet ned fra himlen, med mindre det kom fra Gud selv. Og det som straf for vore politiske beslutninger.

Så vi er nødt til at indse, at *det var os, der begik fejltagelserne*, fordi vi tillod vores regeringer at være så dumme og så korrupte, som de har været. Og vi er ikke de eneste dumme idioter her på planeten, gudskelov. Eller rettere det modsatte. Europæerne er dumme. Og det, de gjorde mod Rusland, var kriminelt. Sovjetunionen repræsenterede et enestående produktivt potentiale. Men i stedet for at samarbejde med det der var tilbage af Sovjetunionen efter Gorbatjov og co.'s fald – vi skulle omgående have indgået samarbejdsaftaler med dem, fordi vi havde brug for den produktive kraft! – ødelagde vi dem, og efterlod dem som et vrage.

Sovjetunionen havde adgang til det mægtigste infrastrukturpotentiale, i forhold til råmaterialer, i hele Asien! Og de videnskabelige institutioner, som ville være i stand til at udvikle tundraen og lignende ressourcerige områder, eksisterede kun i de sovjetiske institutioner. Sovjetunionens potentiale var, hvis

vi havde udnyttet det på den rigtige måde, afgørende for vores politik overfor Asien. Vi behøvede ikke at slå nogen ihjel! Det eneste, vi behøvede at gøre, var – med hjælp fra Tyskland – at indgå i et samarbejde med den nye regering i Rusland og påbegynde denne type langfristede projekter, og hele planeten ville have kommet sig.

Men det gjorde vi ikke. Vi gik i den modsatte retning.

Så når vi taler om krisen i dag, så har den økonomiske politik, den monetære politik, og de indbyggede politiske aksiomer i vores regering på denne måde gennem årene været roden til vores selvdestruktion. Og det er på tide, at vi indser det. Så, derfor er vi nødt til at gå tilbage det verdenssyn, vi havde under Franklin Roosevelts lederskab. [...]

Præsidenten må handle nu

Dette kan kun ske, hvis vi har en mobilisering, en kraftig mobilisering af den amerikanske befolkning, af flertallet, *bag en nyindsat præsident!* Som det var tilfældet med Franklin Roosevelt.

Nu er forholdene naturligvis anderledes ved Obamas indsættelse, end de var ved Roosevelts, men dette princip gør sig gældende: Vi er nødt til at udnytte, at vi har en populær nyvalgt præsident, som kommer ind med en pludselig autoritet til at lave forandringer, til at lave et antal *meget store forandringer*, et begrænset antal meget store foran-

dringer – fordi alle de andre forandringer er nemmere at lave: *Det er de store, centrale forandringer, som skal laves!* Du skal ikke forsøge, at snige dig ind på det. Du er ude på at slå en mand ihjel, som har tænkt sig at slå dig ihjel – du er nødt til at få ram på ham først.

Så derfor, hvad gør du? Du går til det sted, hvor magten er koncentreret. Og det er i dette tilfælde spørgsmålet om økonomi. Det er kontrollen over finanserne, det er kontrollen over den amerikanske dollar, over USA's kredit- og bank-system. USA's præsident, der har opbakning fra et stort flertal af den amerikanske befolkning, som ønsker at blive frigjort fra den situation de allerede lider under, og som er i forværring. En præsident, som står i en situation, hvor hele verden kigger på ham, som et traditionelt magtcenter i verden. Hvad har han tænkt sig at gøre for at forbedre levebetingelserne for den truede befolkning i Kina? For et truet Rusland? For mange truede nationer i Asien? For de truede mennesker i Afrika, og i Central- og Sydamerika? Hvad har han tænkt sig at gøre for os, denne mægtige præsident?

Han har en begrænset periode til at skride til handling! Hans handlinger er nødt til at fokusere på den allervigtigste beslutning. Og den vigtigste beslutning er den, der skal tages i forhold til finans- og banksystemet. Han må tage kontrol over finans- og banksystemet, ikke gennem små hyggelige forhandlin-

ger, men gennem hårdhændede tiltag, der vil sætte USA's finansielle og monetære system under konkursbehandling og konkursreorganisering. Han må genoprette den form for kreditsystem, som Franklin Roosevelt havde til hensigt at etablere, og, for at placere æren hvor den hører hjemme, som Alexander Hamilton havde til hensigt, da han grundlagde USA's finansministerium.

Så derfor skal følgende gøres: Systemet er blevet ødelagt, det er blevet forgiftet, det er forurenet osv. USA's præsident må skride til handling, og må i bund og grund skræmme alle til at sige »Vi sætter det her finans- og banksystem under konkursbehandling«, og den bedste måde at gøre det på er helt specifikt at sætte Føderalbanksystemet, som er bankerot, under konkursbehandling!

Genopbygning

Hvad gør vi så med det? Vi gør to ting. Vi tager [...] de dele af banksystemet, der fungerer som traditionelle statsautoriserede banker. Vi genindfører Glass-Steagall-lovgivningen aldeles omgående, i en udvidet form. Det var en stor fejl at afskaffe den. Og så skaber vi en masse kreditter for at sætte tingene i gang.

Men vi har ikke mange industrier, som vi kan sætte i gang. Vi vil ikke genopbygge bilindustrien, for vi har allerede en: den hedder »Japansk«. Og det var en industri baseret på billig arbejdskraft, ikke sandt? Den gamle GM/Chrysler/Ford-industri er væk! Den blev ødelagt med hjælp fra lederskabet i Kongressen i begyndelsen af 2006. Kongressen ødelagde den! De kunne have reddet den dengang; de ødelagde den. Så hvad gør vi?

Vi har ikke brug for at producere flere biler; det kommer ikke til at fungere. Det er håbløst at starte den produktion op. Det vi derfor gør, er at tage bilproduktionsområdet og se på to eller tre ting: Se på de bygninger, som før i tiden var forbundet med produktionen af biler. De er der stadig, bygningerne er der stadig. Dernæst ser vi på hele den del

Roosevelt vs. Keynes

Præsident Barack Obama er ved at lægge sidste hånd på en »stimuleringspakke« til 825 mia. dollars, der skal forhindre, at den amerikanske økonomi synker ned i dyb recession. Over det meste af verden, gør regeringer sig klar til at følge trop. Ofte præsenteres disse indskud af skatteyderpenge som »keynesianske stimuleringspakker«, og i samme åndedrag drages paralleller til præsident Franklin D. Roosevelts »New Deal«. Men det er historieforklæbning. »New Deal« var IKKE en »keynesiansk stimuleringspakke«.

Præsident Roosevelt gennemførte en omfattende politisk reform af hele det amerikanske kapitalistiske system. Banker blev konkursbehandlet og reorganiseret, og hele bankvæsenet blev til Wall Streets skræk sat under streng kontrol. Samtidigt grundlagde han den moderne velfærdsstat med delvis offentlig sy-

gesikring og folkepension. Og rundt om i USA blev der iværksat storstilede offentlige infrastrukturprojekter. Men disse var ikke baseret på den britiske økonom John Maynard Keynes' økonomiske teorier.

»New Deal« blev sparket i gang i foråret 1933. Keynes' hovedværk blev først offentliggjort i efteråret 1936. Og Franklin D. Roosevelt brød sig slet ikke om Keynes.

I december 1933 modtog præsident Roosevelt et brev fra Keynes. Han påstod, at han var Roosevelts største fan i Storbritannien. Alligevel rådede han i arrogante ven-

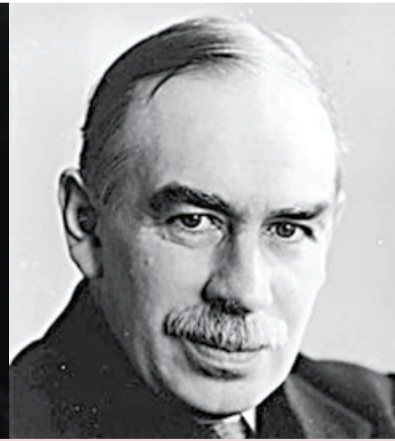
dinger den amerikanske præsident til at droppe sine politiske og økonomiske reformer og udelukkende fokusere på en stimulering af den amerikanske økonomi gennem offentlige investeringer. Den 28. maj 1934 blev Keynes inviteret til te i Det hvide Hus. Det kom der ikke noget varigt venskab ud af. Og godt det samme.

af racehygiejne, og sammen med Charles Darwins fætter, sir Francis Galton, var han overbevist om, at det klassedelte britiske samfund var resultatet af en naturlig arvelig udvælgelse. Roosevelts hænder skulle altså afsløre om han tilhørte den højerestående race. Keynes var dybt skuffet, for de var helt almindelige.[...]

Det første Keynes observerede, da han hilste på Roosevelt, var præsidentens hænder. Som bestyrelsesmedlem i »The University of Cambridge Eugenics Society« var Keynes fanatisk tilhænger

Da Keynes' hovedværk, »The General Theory of Employment, Interest and Money«, udkom i 1936, gjorde han sine hoser grønne overfor Hitler med følgende bemærkning i forordet til den tyske udgave: »Ikke desto mindre er teorien om produktion, som denne bog giver sig ud for at fremlægge, langt lettere at tilpasse til forholdene i en totalitær stat ...«

Under 2. Verdenskrig blev Keynes sendt til Washington for at forhandle betingelserne for de britiske krigslån. Og det stod hurtigt klart for ham, at præsident Roosevelt ikke havde i sinde at give England nogen form for økonomisk støtte, der kunne anvendes til at genopbygge imperiet efter krigen. Keynes skrev et rasende memorandum tilbage til London: »Amerika skal ikke få lov til at rive øjnene ud på Det britiske Imperium«. - *Fra Prometheus februar 2009, af Poul E. Rasmussen*

af befolkningen, som havde med bilindustrien at gøre, almindelige folk af alle slags i bilindustrien; og for det tredje, kigger vi på bilindustriens værktøjsmaskinesektor.

Værktøjsmaskinesektoren er drivkraften i bilindustrien. Det fungerer sådan, at videnskabs- og ingeniørarbejdet m.v. foregår i værktøjsmaskinesektoren. Det udviklingsarbejde og andet, der udføres i værktøjsmaskinesektoren, skaber og designer så de produkter, der produceres, som f.eks. biler eller andet. Det er denne værktøjsmaskinesektor, der tidligere producerede fly, lokomotiver og mange andre ting. Det kan den stadig!

Så det vi har brug for, som man så det det i forbindelse med orkanen Katrina, er at genopbygge Mississippiflodens flodsystem. [...] Vi gør det samtidig med, at vi udvikler et vandreguleringssystem, som vil forandre situationen for både USA og Mexico, og også være til gavn for Canada. Vi bygger et vandreguleringssystem af den type, som vi ved, kan lade sig gøre, for at løse problemet. For at forøge fødevarereproduktionen, for at udvide fødevarerbearbejdningen, og også skabe nye byer, nye industrier osv. i dele af landet, som i dag er fuldstændigt forarmede [se evt. videofilmen *Plhino-Nawapa – The Future Of The Americas* på www.larouchepac.com –red.]

Vi må gå over til kernekraft i stor skala. Kernekraft er den eneste virkeligt sikre og effektive energikilde, som er i stand til at imødekomme befolkningens behov i dag. For med kernekraft kan man gøre mange ting, som f.eks. at sikre et rent miljø, som ellers ikke kan lade sig gøre. Så med fjerde generation uranbaserede kernekraftværker – og med de thoriumbaserede kernekraftværker, der nu i høj grad er på tale for Indien som mindre kraftværker i udkantsområderne – så kan vi løse mange problemer, inkl. problemer med forurening. Og disse kernekraftværker er – stik imod sladderen – fuldstændigt sikre. Der er ingen ophobning af radioaktivt affald, det er et svindelnummer. Det siges derude, men der er ikke rigtigt, det er svindel. Og det er et svindelnummer brygget sammen af en bestemt gruppering, som ønskede at bevæge folk i en vis retning. Men det er et andet tema, som jeg ikke vil komme ind på her.

Det er nødvendigt, at vi bygger kollektive trafiksystemer. Der er tog, der kan transportere folk med 480 km/t i dag, så hvorfor skal vi sidde i kø på motorvejen? Vi kan bygge alle mulige forskellige typer af kollektive trafiksystemer af den natur.

Vi er også nødt til at decentralisere en stor del af vores produktion. I stedet for at have meget store industrier, som er kontrolleret af bestemte finansielle centre, skal vi decentralisere en del af USA's produktion. Vi skal opbygge centre for beskæftigelse og produktion i adskillige dele af landet: Gå tilbage til ideen om at udvikle hele landets territorium.

Så kraftværker, kollektive trafiksystemer, regulering af flod- og vandsystemer, det er disse redskaber, som fører til udviklingen af nye teknologier, som så gør os i stand til at skabe helt nye industrier. Og det er det, vi må gøre!

Lad os udvikle verden

Da vi ikke har en særligt veluddannet befolkning, er der en anden side af sagen, som også gælder internationalt. Det er ikke muligt at tage en befolkning af fattige landmænd i Indien eller lignende dele af verden, fattige folk i Afrika, og pludselig gøre dem til produktive genier. De har visse produktive evner, men det, de har brug for, er noget, som forbedrer deres produktivitet uden at kræve, at de pludselig tager et tigerspring i deres evne til at producere.

Tag Afrika for eksempel. Afrika har en stor del af verdens landbrugsareal. Desværre påvirkes nettoproduktionen af fødevarer af sygdomme og andre problemer, selvom Afrika har store fødevarereproducerende områder, et stort landbrugsareal, og en befolkning, som hovedsageligt er landbrugsorienteret. Problemet er, at sygdomme og andre ting ødelægger føden og forhindrer landmændene i at være produktive. Og de har dårlig sanitet og mangler mange andre ting, som er nødvendige for processen.

Hvis man ved hjælp fra andre lande hjælper Afrika med kapitalinvesteringer til udviklingen af transportsystemer, kraftværker osv., så vil Afrika, som lige nu synes håbløst, pludselig blive meget mere produktivt – ikke fordi folk pludselig fra den ene dag til den anden er blevet meget dygtigere, men de er simpelthen i stand til, med de færdigheder de har, og med en ekstra håndsrekning, at forøge deres nettoproduktion dramatisk, og dermed også det almene vel.

De har også naturressourcer, som kan være nyttige på andre måder. Disse naturressourcer repræsenterer en mulig international indkomstkilde for afrikanske lande, hvis de bare får tilgang til de teknologier, der behøves for at udvikle naturressourcerne. Vi kan hjælpe dem med det, og det er en del af vores job.

Vi kan gøre noget lignende i Indien. Indien har en kritisk mangel på vand. [...] Så det er ideen. Vi kan gennem vores assistance og politik i adskillige dele af verden, hjælpe med til at verden bevæger sig i den retning.

Som jeg har sagt det før, skyldes problemerne ikke den ene eller den anden finansielle investering, eller en eller anden lille pengemæssig ting. De skyldes, at vi har vænnet os til en praksis, hvor vi skridt for skridt, især i efterkrigstiden siden Roosevelts død, er gået over til en politik, som gang på gang – som min egen erfaring har bevist det – har ført til et *forudsigeligt* kollaps af systemet, som det fungerede tidligere. Og vi har reageret – igen forudsigeligt! – med et politisk modsvar som – forudsigeligt! – førte til endnu et kollaps af USA's økonomi!

Det er ikke et spørgsmål om monetær statistik. Hvis du ikke forøger din produktionssevne, så tager nedslidningen over. Hvis du overvurderer dine indtægter og sænker dem, så ender du med et kollaps. Og jeg kan sige, at min autoritet består i, at jeg har forudsagt den slags resultater adskillige gange. Forudsæt dem, og det er altid sket præcis, som jeg havde forudsagt det, hvor alle andre, som brugte andre metoder, tog fejl! Ingen anden har kun-

Den eurasiske Landbro og LaRouches fysiske økonomi

net måle sig med min forudsigtelse i 1957 – den var præcis. Ingen har kunnet måle sig med mine forudsigtelser af de andre kriser – de var alle forudsigelige! Ikke statistisk set, men ved at forstå økonomiens fysiske principper.

Ikke en øre for møg!

Så vi er nu nået til et punkt, hvor USA's præsident behøver fuld opbakning til at lade det nuværende system, USA's økonomiske system i særdeleshed, undergå en almen reform, en almen reorganisering, en konkursreorganisering. Det vil sige, at vi må sætte Føderalbanksystemet under konkursbehandling, under konkursbeskyttelse. Vi må tage finansielle værdier, eller ting der hævdes at have værdi, og fordele dem i to bunker. Den ene bunke er det, der lever op til kravene for statsautoriserede banker, almindelige konventionelle banker, som det blev defineret under Glass-Steagall-lovgivningen. De banker skal reorganiseres, så de med det samme kan fungere igen, og de kan bruges som modtagere af statskreditter, så vi kan få gang i nogle ting, som vi er nødt til at sætte gang i.

På den anden side, i møgbunken, dem, der står i kø for hjælpepakker: Ikke en øre! De skal sættes under konkursbehandling, fastfrys dem. Det er møgbunken: man fry-

ser møget, så det ikke stinker for meget. Du skal ikke hælde mere møg i, lad være med at fabrikere mere møg.

Og på det grundlag, kan vi nu gøre brug af statslige kreditter, der er skabt under vores system, vores konstitutionelle system. Med Kongressens samtykke kan vi kanalisere kredit, som er nødvendig for at starte nogle vækstprogrammer, ud til frem for alt grundlæggende økonomisk infrastruktur. [...]

På samme tid må vi gøre noget lignende i Europa. Vi må arbejde sammen med Europa og Asien. Vi må hjælpe dem igennem en generel konkursreorganisering af deres internationale monetære og finansielle system. [...] Vi kommer ikke til at have det store problem med Frankrig og heller ikke med visse folk i Italien. Vi starter der, hvis det er muligt. Kina venter på, at vi kommer på noget, der kan hjælpe dem. De er desperater nu. Det må vi reagere på! Indien vil snart være ved det punkt, hvor de vil forlange det samme. Rusland er i krise, nu! Vi må bringe disse nationer sammen, Rusland, Kina og Indien, med andre nationer. Vi må vinde Japans samarbejdsvillighed, hvilket ikke vil være det store problem under disse omstændigheder. Vi må engagere Korea, hvilket ikke vil være noget problem under de nuværende

omstændigheder. Vi må samarbejde med andre nationer i Asien – ikke noget problem. Men vi må omgående komme i gang, så vi kan begynde at bevæge verden i en ny retning: Op, op. Og på den måde kan vi klare den.

Så altså: Tag Føderalbanksystemet. Erklær, fra præsidentskabet, at hele det bankerotte system vil blive sat under en almen konkursbehandling. Præsidenten handler i en nødsituation. Under en national nødretstilstand, for at redde USA og for at redde verdensfreden. Sæt Føderalbanksystemet under konkursbehandling. Tag de tiltag, der skal til for at skabe en nationalbank i USA i den hamiltonske tradition. Brug Nationalbanken til at rydde op i Føderalbanksystemet, og brug det så til den slags ting, som Roosevelt ville have brugt det til, hvis han var i live i dag.

På den måde kan vi komme ovenpå igen. Men: Ikke flere hjælpepakker. Ikke flere hjælpepakker.

Tripel-kurve-funktionen

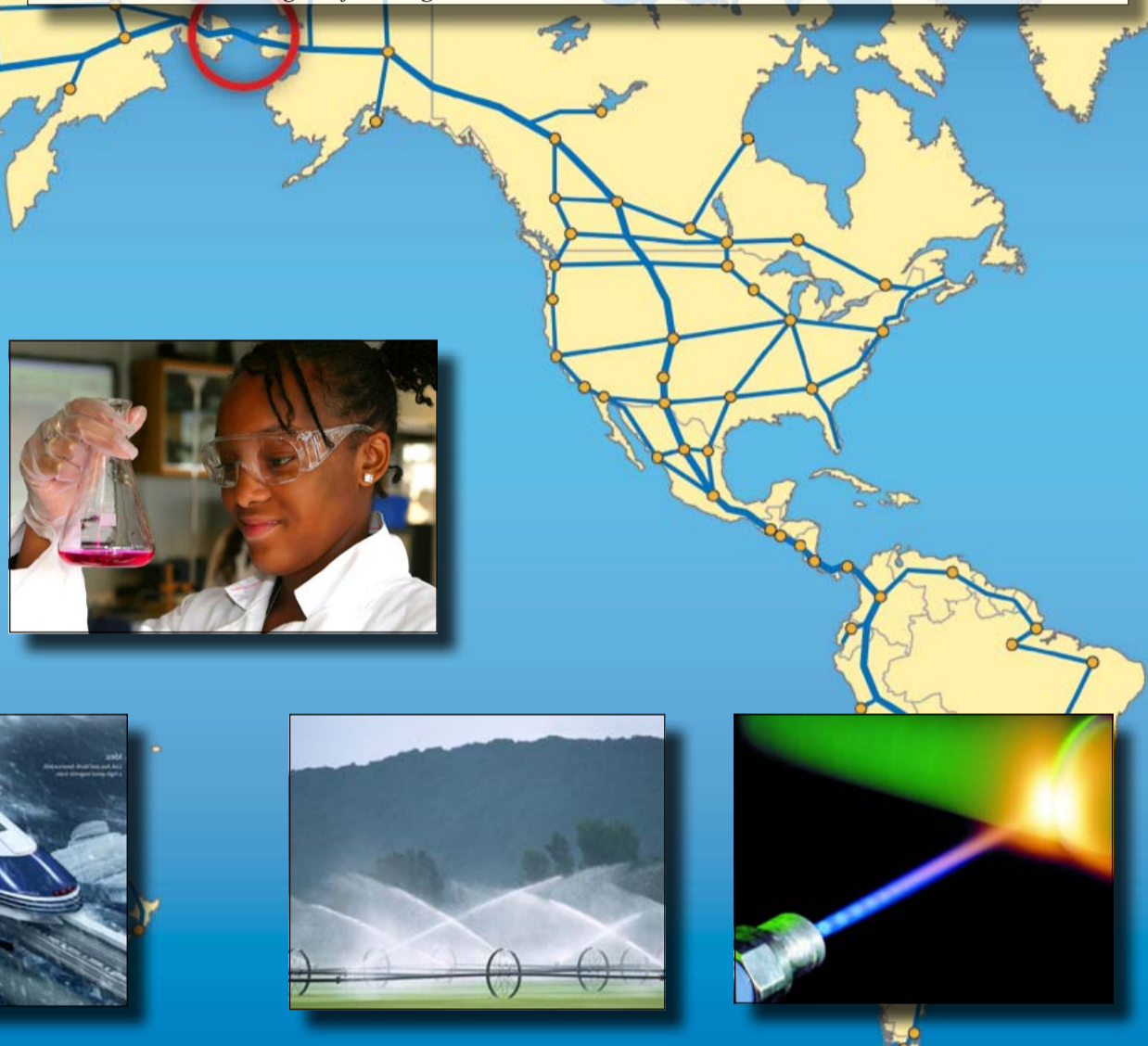
Freeman: Jeg vil nu gå over til udvalgte spørgsmål fra institutioner her i Washington, som er forbundet med den nye administration. Det næste spørgsmål kommer fra en del af den økonomiske rådgivningsgruppe, og de skriver »Hr. LaRouche, vi repræsenterer en

Den udvidede version af Den eurasiske Landbro: Et verdensomspændende infrastrukturnetværk baseret på magnettog, der rejser med en hastighed på op til 500 km/t, og via en tunnel under Beringstrædet strækker sig over fem kontinenter. Det skaber fysisk-økonomisk opbygning af verden og »udviklingskorridorer« igennem underudviklede områder, i lighed med Lincolns Transkontinentale Jernbane og den russiske Transsibiriske Jernbane.

Lyndon LaRouches bidrag til den fysisk-økonomiske videnskab har specielt været at påvise, hvorledes menneskelig kreativitet i form af nye naturvidenskabelige opdagelser fører til en ikke-linær vækst i vores evne til at brødføde flere mennesker ved en højere levestandard.

Billederne viser, hvorledes der skabes realøkonomisk vækst gennem en proces med videnskabelige opdagelser, brugen af nye teknologier som f.eks. kernekraft, magnettog og laserbaseret værktøjsmaskiner, og dermed en højere produktivitet og levestandard. Dermed er det muligt for de enkelte mennesker at bidrage mere til det almene vel og den fremtidige menneskehed.

multidisciplinær gruppe med hovedsæde i Stanford, Berkeley og Princeton, som siden begyndelsen af november har haft til opgave at arbejde på din tripelkurve-funktion [se boks side 7], som en økonomisk analysemodel. Der kan ikke argumenteres meget imod dens præcise definering af den knibe, vi står i. Men, som jeg forstår det, udviklede du denne model længe før vores finansielle instrumenter, så som derivater, overhovedet eksisterede. Dette spørgsmål er måske for indviklet til, at du kan besvare det her i dag, men hvis det er muligt, vil du venligst indikere, hvordan du var i stand til at forudse denne dynamik, før de instrumenter, som forårsagede krisen, overhovedet havde set dagens lys?»

LaRouche: Det er en kvik elev! I bund og grund forstod jeg blot økonomi. Derfor. Mine opdagelser indenfor økonomi var en del af noget, jeg oplevede som barn. Min far var konsulent i fodtøjsindustrien og et par andre steder, og jeg har aldrig været dum. Jeg kom tit i vanskeligheder af den grund. I 1953 havde jeg på en måde færdiggjort en fase af min – hvad skal vi kalde det – min uddannelse, og på det tidspunkt havde jeg taget til mig, forstået, at det er umuligt for os at håndtere eller forstå økonomiske processer,

hvis vi ikke først og fremmest betragter dem som *fysisk-økonomiske* processer, i stedet for som monetære eller finansielle processer.

Og for det andet, at vi ikke kan gøre dette, med mindre vi dropper den typiske kartesianske måde at tænke om økonomi på, selv fysisk økonomi, som er udbredt i de fleste universiteter i dag. Man er nødt til at anvende begrebet *dynamik*, som det blev genintroduceret til den moderne civilisation i 1690'erne af Gottfried Leibniz, og derefter Bernard Riemanns videreudviklede begreb om *dynamik*.

Og Riemanns forståelse, som det illustreres af hans berømte habilitationsskrift fra 1854, er nøglen i dag til en kompetent forståelse af alle slags fysiske processer, og økonomiske processer, som fysiske processer, kan kun forstås som riemannske systemer. I riemannske systemer er variabelen man studerer *dynamik*, og du kan gå tilbage til Leibniz' *Dynamicum* fra 1695, *Specimen Dynamicum*, for at finde en definition på det.

Sagen var, at reduktionisterne indenfor naturvidenskab m.v. er idioter, og man burde ikke tillade dem at [bestemme] – de kan reparere ting, men de bør ikke have lov til at designe noget. For forskellen mellem et menneske og et dyr er, at intet dyr er i stand til at af-

stedkomme opdagelsen af et ægte, universelt gældende fysisk princip. Det er kun det individuelle menneskelige intellekt, der kan gøre det. Dette er selvfølgelig den underforståede årsag til, at akademimedlem Vernadskij lagde så meget vægt på spørgsmålet om »noosfæren« som forskellig fra »biosfæren«. Mennesker er i grund og bund spirituelle, for det som foregår i den menneskelige krop, ser ud til at finde sted i en biologisk enhed, men mennesket udfører en *funktion*, som er intellektuel, altså ikke biologisk. Og denne funktion er det, vi kalder kreativitet, hvilket nemmest identificeres, dvs. fra et videnskabeligt eksperimentelt standpunkt, i opdagelsen af universelt gældende fysiske principper. Det kan også defineres på en anden måde, nemlig ved komposition i kunstens verden. Men den mest almindelige måde at tænke på det er i forhold til naturvidenskabelige principper.

I naturvidenskabelige principper, som f.eks. Leibniz' differentiale, i modsætning til alle de andre udgaver af differentialregning. Det koncept, som Leibniz havde, havde i bund og grund rod i Johannes Keplers opdagelse af tyngdekraften. Og Kepler opdagede differentiallet, det infinitesimale, som en karakteristisk egenskab ved planeternes baner, f.eks. Jordens omløbsbane:

Han opdagede, at det er umuligt ved hjælp af ellipsens eller cirkelns kvadratur, at fastlægge det infinitesimale i planetbanernes krumning.

Solsystemets harmoni

Dette blev så igen behandlet af Kepler, i den bog han kaldte *Verdensharmonierne*, og i bog IV af *Verdensharmonierne* diskuterer han igen sin opdagelse på en meget specifik måde, som senere blev taget op af Albert Einstein. Sagen er, at organiseringen af solsystemet er harmonisk på en sådan måde, at det hverken kan forklares ud fra et visuelt standpunkt eller ved hjælp af et system baseret på høresansen. Det vil sige, man kan ikke danne sig et billede af planeters baner baseret på brugen af synssansen alene, og man kan heller ikke definere dem alene ved hjælp af den funktion høresansens udfører, simpel lyd. Man er nødt til at bruge et koncept fra musikken, som kaldes harmonilære. Og hvis du gør dette, vil du indse, at hverken synssansen eller høresansen kan definere det fænomen, som du har at gøre med. Det er fænomenet »forandring«, som du observerer, der bestemmer planetsystemets omløbsbaner.

Så Leibniz vendte tilbage til dette koncept i 1690'erne, fordi han studerede Keplers arbejde – al moderne videnskab, al moderne naturvidenskab, som faktisk er kompetent, er en videreudvikling af Johannes Keplers arbejde. Alt andet – glem det! Så han opdagede, at det infinitesimale indenfor differentialregning, som han oprindeligt havde opdaget pga. hans påskønnelse af Keplers arbejde, [involverede et begreb, som de gamle grækere havde kendt til og kaldet »*dynamis*«].

Så derfor forstår vi, at kreativitet altid kommer til udtryk – kreativitet indenfor naturvidenskabelige principper – altid kommer til udtryk gennem denne form for dynamik, igennem det infinitesimale, som ikke har nogen afgrænset beskaffenhed, men er tilstedeværelsen af et princip, der viser sig som en diskontinuitet i et system, der er i bevægelse. [...]

Så forskellen mellem et menneske og dyr er, at menneskeheden ved at opdage nye fysiske principper, og ved at anvende dem i produktionen, er i stand til at transformere menneskets evne til at skabe fysiske værdier, forøge menneskets evne til at producere ting. Og derfor ligger denne måde at tænke på til grund for al kompetent videnskab, al kompetent økonomi. Alle de nuværende økonomer, som man uddanner dem på universiteterne, ved ikke dette her, og forsøger derfor ud fra et finansielt system, at finde ud af en idé om profit eller en marginalindkomst indenfor rammerne af det finansielle system. Men altid i forhold til et finansielt system, ikke en fysisk proces, selv om al fremgang indenfor videnskab er baseret på netop dette. [...]

Så det er derfor menneskelig kreativitet, den individuelle kreativitet i det enkelte menneskesind, som det er udtrykt i universelt gældende fysiske opdagelser, og anvendelsen af disse, især i den produktive proces, er måden, hvorpå mennesket forøger sin evne til at eksistere på planeten.

Så, hvad du derfor har, er alle

de her finansielle systemer indenfor økonomi: De er ikke noget værd! For de ignorerer det vigtigste: Hvordan man forøger arbejdskraftens produktive kraft per kvadratkilometer og per person i en verden, hvor problemet er, at du opbruger [ressourcerne samfundet er baseret på]. Hvis du bare forsøger at gøre det samme om og om igen, og øger befolkningen på det grundlag, ender du med at opbruge planeten. Hvis du derimod bruger kreative metoder, som indebærer en forståelse af det koncept, som Leibniz definerede som differentiallet, det infinitesimale, og du anvender dette, som f.eks. i tilfældet med klorofyl, eller ved brug af kernekraft, som er tusinder af gange mere effektivt end den samme mængde kalorier i form af sollys, som rammer Jordens overflade.

Det, vi finder i hele menneskehedens historie, er, at alle bagvendte samfund, inklusive slavesamfund, forbyder slaven at udvikle grundlæggende opdagelser. Slaven får besked på at følge i sin fars fodspor, i sin farfars, i sin bedstefars, og ikke forsøge at forandre den måde han producerer på. Dette medfører i alle samfund, som ikke forandrer sig, en selvdestruktion, simpelthen blot ved den fortsatte eksistens. Alle succesfulde samfund tager naturressourcer og forøger disse naturressourcers kraft ved hjælp af opdagelser, som afspejler den samme form for princip, som Kepler fandt i organiseringen af Solsystemet, eller, som Einstein og andre erkendte, i den måde verden er organiseret på.

Kreativitetsfaktoren

Så problemet med økonomer er generelt, at de ignorerer denne kreativitetsfaktor. De kalder alt muligt for kreativitet, inklusive evnen til at masturbere på nye måder – men det er ikke kreativitet. Kreativitet er opdagelsen og anvendelsen af nyligt opdagede principper, som forøger menneskets magt i og over universet, og det er organiseringen af disse opdagelser i form af produktion eller andre relevante ting, som forøger menneskets evne til at eksistere, og til at eksistere på en bedre måde. Så derfor skal økonomi ikke studeres som finansiel økonomi eller monetær økonomi, men skal undersøges som en fysisk proces, en naturvidenskabelig proces, med fokus på processer så som liv, som i Vernadskijs arbejde, på liv og på ideen om »noosfæren«.

Så, det du leder efter, er det forandringsprincip, som adskiller levende processer fra ikke-levende, og de menneskelige processer, som på fordelagtig vis adskiller sig fra ikke-menneskelige levende processer. Og dette kommer til udtryk gennem opfindelser, gennem produktion og også gennem udviklingen af en infrastruktur i et passende omfang, som f.eks. øget af brug af kernekraft; og jo mere kernekraft med hensyn til kraft per kvadrantimeter, des større vil din produktivitet være. [...]

Dette betyder investeringer, kapitalintensive investeringer, i teknologier og i former for produktion, som mangedobler produktiviteten af den individuelle arbejder eller producent.

Se mere på www.larouchepac.com.

Friedrich Schiller - Alle landes frihedsdigter

I år er det 250 år siden Friedrich Schiller blev født i Marbach, Württemberg, den 10. november 1759. Det er en begivenhed, der ikke blot bør fejres i Tyskland men over hele verden. Schiller har nemlig med rette fået tilnavnet »alle landes frihedsdigter«. Hans liv og virke er tæt forbundet med at tage de frihedsideer, der bl.a. kom til udtryk i den amerikanske frihedskamp og dannelsen af USA, og plante dem i den europæiske muld. »Den højeste form for kunst er den at skabe politisk frihed,« udtrykte Schiller det. Det er en af årsagerne til, at Schiller Institutet er navngivet efter ham. Schiller Institutet vil derfor bruge dette »Schillerår« til at anskueliggøre Schillers rolle og hans smukke ideer; og specielt den tætte kobling han har haft til udviklingen af den danske nation.

Schiller var sytten år i 1776, da de amerikanske kolonier gjorde oprør imod undertrykkelsen fra Det britiske Imperium og etablerede en ny fri nation, der, i såvel Uafhængighedserklæringen fra 1776 som forfatningen i 1789, blev etableret på de højeste principper. I tiden mellem disse to skelsættende begivenheder, hvor hele Europa var i største bevægelse under indtryk af begivenhederne i Nordamerika, udviklede Schiller sig til en af verdenshistoriens mest bevægende digtere og filosoffer.

Han begyndte for alvor sin digteriske løbebane, da han i 1781 som ung studerende skrev et rebelsk frihedsdrama kaldet *Røverne*. Det blev opført på teatret i Mannheim – under stor opsigt, men ikke udelt begejstring. Hertug Karl Eugen, der havde bevilget sin fattige undersåt Schiller en uddannelse som militærlæge, gav ham forbud imod at skrive mere. Schiller måtte derfor, for at kunne fortsætte med sin digtning, flygte fra Württemberg til Mannheim i Baden-Württemberg.

Schillers næste to skuespil, *Kabale og Kærlighed* og *Fiesco*, er begge turbulente dramaer om uretfærdige overgreb fra en tyrannisk overmagt og så selvfølgelig den ulykkelige kærlighed. I *Kabale og Kærlighed* smertes det os, når den ægte kærlighed mellem den borgerlige musikantdatte Luise Miller og den adelige præsidentens søn Ferdinand ender i en tragedie pga. samfundets klassedeling, men også når hertugen forsømmer det almene vel for fest og pragt. Han betaler for diamanter til sin elskede ved at tvangsudskrive og sælge sine undersåtter til briterne, der har brug for soldater til at bekæmpe oprøret i Nordamerika.

Tjeneren, der i *Kabale og Kærlighed* gør lady Milford opmærksom på denne omstændighed, optræder igen i en senere scene, men denne gang tavs. Han har fået tungen skåret af!

Schiller underholder publikum med sine skuespil, men uden at de noget sted mærker en løftet pegefinger eller en moralprædiken, forlader de teatret som bedre mennesker. Schiller lader dem lide sammen med uskyldige, lader dem se igennem magtens blændværk og får dem til at se de enkelte handlinger i nuet, ud fra de store fremtidige konsekvenser de har. Publikums moralske vilje og dømmekraft bliver udviklet og døren åbnet for, at de højere politiske idealer, der foldede sig ud i den amerikanske kamp for frihed, også kan vinde frem her i Europa.

Fra 1783-1787 skriver Schiller så skuespillet *Don Carlos*, der udspiller sig ved det korrupte spanske hof. Kronprins Carlos' far er konge over et mægtigt imperium, der holdes sammen af den katol-

ske inkquisition. Her er frihedsideer ikke velkomne, og kættere brændes på bålet.

Ind træder så Carlos' borgerlige barndomsven marquis de Posa, der forsøger at vække Carlos til dåd. Han vil have, at Carlos overvinder sine egne personlige problemer, i form af den forelskelse, han føler for dronning Elisabeth, der var hans trolovede, inden hun blev bortgiftet til hans far kong Phillip. Posa forsøger at få Carlos til at overføre sin kærlighed til kampen for frihed i Nederlandene, hvor man lider frygteligt under det spanske skrækregime (ligesom unge adelige fra Europa, som f.eks. marquis de LaFayette, der rejste til Amerika og spillede en vigtig rolle i at sikre amerikanerne sejren i deres befrielseskrig).

Schiller rejser spørgsmålet: Er det muligt for et menneske at hæve sig op over sine personlige omstændigheder og problemer, og gribe ind i historien på afgørende vis? Ja, viser Schiller i sit drama, men man skal dog også passe på nogle forfærdelige personlige faldgruber, hvis det ikke skal slå fejl.

I *Don Carlos* lægger Schiller sine egne idealer i munden på marquis de Posa, i tredje akts slutscene mellem ham og kong Phillip (se uddrag til højre).

Dette er revolutionær tale på et tidspunkt, hvor man i Europa bliver regeret af enevældige konger, kejsere, hertuger og lignende, og hvor skrive-, ytrings- og trosfrihed på ingen måde er en hævdunden ret, men betragtes som kætterske ideer. Det er en af grundene til at *Don Carlos* første gang bliver opført i Danmark i 1831 – 44 år efter at skuespillet var færdigt!

Men Schiller taler ikke for døve øren. Med sin kunst formår han at vække mange hjerter og hoveder til dåd, ikke blot de fattige og upriviligerede, men også mænd der var født til at indtage de højeste pladser i deres samfund, som f.eks. den danske prins Frederik Christian af Augustenborg og finansminister grev Ernst Schimmelmann. De vækkes af Schillers smukke ideer og store idealer til at handle som borgere i den store republik – det verdenssamfund og den menneskehed, hvor vi alle er lige mennesker for vores skaber. Det beskrives i historien om *Den danske hjælp til Schiller*.

Vi vil i kommende kampagneviser forsøge at vise, hvorledes Schiller og andre store tænkere på 1700- og 1800-tallet er sammenvævet med den danske historie og udvikling. Og at danskere på mange tidspunkter spillede en kritisk rolle i at fremme og udvikle de store ideer, der gjorde det muligt for stadig flere mennesker at få tilgang til de amerikanske idealer om retten til liv, frihed og til at søge lykken.

- Tom Gillesberg

Don Carlos

Uddrag fra 3. akt scene 10, kong Phillip II og marquis de Posa

Posa: Min konge! Jeg er vendt hjem fra Flandern og Brabant. – Så mange rige, blomstrende provinser! Et kraftigt folk, et stort folk – og tillige et godt folk – og at være fader for det: guddommeligt! det tænkte jeg. Da stødte jeg på forkullede skeletter.

(Han tier, mens hans blik hviler på kongen, der forsøger at gengælde det, men forlegen og forvirret ser ned)

De har ret. De må. Og at De kan hvad De har indset at De må, det fylder mig med gysende beundring. Det er synd at offeret der ligger i sit blod er dårligt egnet til at synges lovsang for den der offer det, – og at det kun er mennesker og ikke større ånder historien bliver skrevet af! – Kong Phillips århundrede blir fortrængt af mere blide og mere vise tider; borgerlykke og fyrstehøjhed vandrer da forsonet, og staten sparer sine egne børn: nødvendigheden bliver mennesk'lig.

Kongen: De tror måske, at disse mennesk'lige århundreder vil komme hvis jeg viger for vort århundredes forbandelse? Se Dem omkring i Spanien: her blomstrer jo borgerlykken i en skyfri fredstid; og dem i Flandern under jeg den ro.

Posa (hurtigt): En ro som på en kirkegård. De håber at ende hvad De har begyndt? De håber at standse kristenhedens modning, standse det forår der fornyer verden? De vil – ene mand her i Europa – kaste Dem mod det verdensskæbnehjul der ruller ustandseligt, i fuld fart – gribe ind i egerne med egen hånd? Det kan De ikke! Tusinder er flygtet ud af Deres lande, fattige – og glade. Den borger De har tagt for troen, var den ædlest. Med åbne moderarme ta'r Englands dronning mod de flygtende, og hvad de bringer nyder England godt af. Granada ligger øde uden de fordrevne nye kristnes flid, Europa ser jublende sin fjende ligge og forbløde af de sår han gav sig selv.

(Kongen er bevæget; Posa bemærker det og går nogle skridt nærmere)

For evigheden vil De plante, og sår død? Et sådant tvangsværk overlever helt sikkert ikke ophavsmandens ånd. De får kun utak for hvad De har bygget, forgæves har De kæmpet med naturen, forgæves ofret et rigt kongeliv for lutter ødelæggende projekter. Et menneske er mere end De tror. Sin lange slummers lænke vil det bryde og atter kræve hvad der er dets ret. Det kaster Deres navn i bunke med en Nero, en Busiris – og det smertes, for De var god.

Kongen: Er De så vis på det?

Posa (med ild): Ved den almægtige Ja – ja, det er jeg. Men giv os det De tog, igen! Lad med den stærkes storsind lykke vælde ud af Deres overflod – lad frie ånder udvikle

sig i Deres verdensbygning! Og giv os det De tog, igen. Bliv konge for millioner konger!

(Han træder kækt nærmere og retter faste og ildfulde blikke mod kongen)

Gid de tusinder som tager del i denne store stund vil lægge deres ild på mine læber og gøre strålen som jeg mærker i mit blik til flammeglod! – Giv afkald på den unaturlige forgudelse der suspenderer os, og bliv et mønster for os på det der er og bliver

sandt.

Thi aldrig er så meget blevet givet en dødelig der ville kunne bruge det så guddommeligt. Europas konger ser op til Spanien. Gå De i spidsen. Et pennestrøg af denne hånd, og jorden er skabt pány. Giv tankefrihed. – *(Han kaster sig for kongens fødder)*

Kongen (overrasket, med ansigtet bortvendt og så igen vendt mod Posa): Rejs Dem, De underlige sværmer –

Posa (rejser sig ikke): Se Dem om i Guds natur! På frihed er den bygget – og se hvor rig den er i kraft af frihed! Den store skaber lader livet myldre i duggens mindste dråber og selv dér hvor vi kun ser forrådnelse og død.

Hvor snæver og hvor fattig er den verden De skaber! Kristenhedens herre lader sig skræmme af et blad der rasler – De må frygte for enhver der har lidt mandsmod. Han lader – for at undgå at begrænse den skønne friheds selvudfoldelse – en grufuld hær af onder rase i sit verdensalt. Han, kunstneren, har selv beskeden skjult sig bag naturens love. Dem ser fritænkeren og ikke ham.

Hvad skal en gud til? siger han, når verden selv klarer det? Og ingen kristen andagt har prist ham mere end denne blasfemi.

Kongen: Og dette høje monster vil så De påtage Dem at efterligne i det jordiske, i mine stater?

Posa: De kan gøre det. Hvem ellers? Kongekraften der – ak så længe! – kun har virket for at øge tronens magt, kan skabe lykke for folkene, og De kan genoprette den adel vor tids mennesker har mistet. Hvad borgeren har været: kronens mål – det skal han atter være; ingen pligt skal binde ham undtagen den: at tilstå sin bror de samme rettigheder. Når så mennesket – igen sin egen herre – er vågnet til bevidsthed om sit værd, og frihedens sublime dyder trives – når De har gjort det spanske kongerige til verdens lykkeligste – da har De pligt til at underlægge Dem alverden.

Kongen (efter stor tavshed): Jeg lod Dem tale ud. Helt anderledes, forstår jeg, tager tingene sig ud i dette hoved end i andre. De skal ikke måles med en fremmed alen. Jeg er den første De har åbnet Dem helt for. Jeg tror det, for jeg ved det. Og fordi De har holdt meninger som disse, skønt fastholdt med en sådan lidenskab, tilbage indtil denne dag – på grund af denne klogskab og beskedenhed, vil jeg helt glemme, unge mand, at jeg har hørt dem og hvordan jeg hørte dem.

Ja, rejs Dem. Som den ældre mand og ikke som konge vil jeg modbevise en lidt overilet yngling, og det vil jeg, fordi jeg vil det. – Altså endog gift kan, tror jeg, hos godartede naturer forædles til det bedre. – Men se til at undgå min inkquisition. – Det ville bedrøve mig hvis –

Posa: Virkelig?

Kongen (fortabt i synet af ham): Jeg har jo aldrig set et sådant menneske. Nej, nej, Marquis, De tiltror mig for meget. En Nero vil jeg ikke være – jeg vil ikke være det – vil ikke være sådan mod Dem. Enhver lyksalighed skal ikke visne under mig. De selv, De skal, for øjnene af mig, have lov at blive ved at være menneske.

Posa (hurtigt): Men så medborgerne? Det drejer sig jo ikke om mig selv. Jeg taler ikke kun min sag. Undersåtterne, min konge –

Kongen: Og når De er så sikker på hvordan mit eftermæle bliver, så tag Dem selv som et eksempel på hvordan jeg var mod mennesker, så snart jeg fandt et sådant.

Posa: O, den retfærdigste blandt konger må nu ikke vise sig så uretfærdig. Der er i Deres Flandern sikkert tusind der er langt bedre mænd end jeg. Kun De – det tør jeg måske tilstå, store konge – De ser måske for første gang et billed, omend et mere blidt – af friheden.

Uddrag fra *Don Carlos*. Kronprins af Spanien oversat af Villy Sørensen, Gyldendals forlag 1999.

Den danske hjælp til Schiller:

Hvordan en dansk markis de Posa og en dansk Don Carlos reddede Friedrich Schiller

- Af Tom Gillesberg

Efter Den amerikanske Revolution (1776-1783) var blevet kronet med succes i form af USA's forfatning i 1789, og Den franske Revolution (1789-1791) havde udviklet sig til et jakobinsk blodbad fulgt af kaos og krig, arbejdede en gruppe af højstående danskere energisk på at redde Danmark fra en dobbelt fare: Kaos og anarki, som man havde fået det i Frankrig, på den ene side; et tilbagefald til tyrannisk enevælde på den anden.

Det projekt for at redde frihedspoeten Friedrich Schiller og få ham til Danmark, som vi vil beskrive i denne artikel, ledte til en omfattende brevveksling mellem Schiller og den danske prins Frederik Christian af Augustenborg. Disse breve om menneskets æstetiske opdragelse og den danske elites intensive engagement i Schillers ideer var i høj grad medvirkende til at skabe en reform af det danske uddannelsessystem og en opblomstring i det intellektuelle liv i Danmark – centreret omkring en genoplivning af ideerne i den græske klassik, ideen om det Sande, det Skønne og det Gode, og det heraf følgende positive menneskesyn.

Trods »statsbankerotten« i 1813 og det smertelige tab af Norge oplevede vi i Danmark en renaissance, den såkaldte Guldalder, fra 1800-tallets begyndelse, med en mangfoldighed af store ånder indenfor kunst, filosofi og videnskab, alt imens det øvrige Europa sank ned i en åndelig stenalder under Wienerkongressens tunge åg.

H.C. Andersens metaforiske eventyr, de indsigtfulde filosofiske skrifter fra Kierkegaards hånd, de græsk-inspirerede statuer af Bertel Thorvaldsen, de fængslende malerier af C.A. Jensen, Constantin Hansen og Kristian Købke, de humoristiske kompositioner af Frederik Kuhlau, de yndefulde ballerter af August Bourdonville, Brønstedes genopdagelse af det virkelige klassiske Grækenland og H.C. Ørstedes banebrydende videnskabelige opdagelser er blot nogle få eksempler på Guldalderens overflod af menneskelig kreativitet og skaberkraft.

Denne artikel lader det danske Guldaldereventyr begynde med historien om, hvorledes danske verdensborgere frelste Friedrich Schiller fra en ulykkelig skæbne.

Der kommer en tid, hvor hvert ungt menneske må spørge sig selv: »Skal jeg handle ud fra de normer og værdier, jeg har fået fra traditionen, min familie, min position og samfundet – nutidens aksiomatiske grundsætninger – eller er der nogle højere principper, som nødvendiggør, at jeg ikke blot dvask flyder med tidens strømninger?«

Spørgsmålet kunne også formuleres: »Skal jeg gøre, hvad min tid og mine omgivelser kræver af mig, eller skal jeg handle ud fra de kommende generationers behov?« Svaret afgør, om man vælger at være en tragisk figur eller en op-højet personlighed på verdenshistoriens skrå brædder.

I det følgende vil vi beskæftige os med en konkret historisk begivenhed, hvor en stor tænker med et stort hjerte, Friedrich Schiller (1759-1805), ved hjælp af sine magtfulde ideer var i stand til at bevæge frugtbare sind og hjerter hos sin tids unge, og formå dem til at droppe smålig, selvcentreret egoisme, og i stedet se sig selv som verdensborgere. Denne ungdomsbevægelse, der var kaldet til handling af tidens dramatiske omvæltninger og Schillers ideer, inspirerede andre jævnaldrende unge og genvakte ungdommens brændende sandhedssøgen hos mange i den ældre generation.

Vor tids politisk engagerede mennesker og bekymrede medborgere vil i det følgende blive mindet om, at politiske mirakler kun finder sted, hvis man bliver

ved med at kæmpe for at uddanne, opløfte og inspirere sig selv og sine medmennesker, uanset rang og status. Man må være villig til, som De forenede Staters grundlæggere så smukt udtrykte det, at dedikere sit liv, sin formue og sin ære til sikringen af de kommende generationers vé og vel. Og de kommende generationer refererer ikke nødvendigvis til ens egen familie, ens eget land eller ens egen tid. Som det bliver præsenteret i Schillers skuespil *Don Carlos*, og gensejlet i denne historie fra det virkelige liv, kan de handlinger i nuet, som har størst betydning for menneskeheden, for vores land og vores nuværende og tilkommende familie, sagtens ligge i et engagement i en international politisk forandring, som påvirker fremtiden for os alle.

På menneskehedens vandring gennem årtusinderne har der været mange mørke tidsalder. Disse er blevet overvundet af små håndfulde målbevidste mennesker, som satte sig for at skabe lys i mørket, en renaissance. Og en sådan renaissance, den eneste redning for et ellers dekadent og degenereret samfund, har aldrig været begrænset til en simpel genoplivning af gamle skrifter og glemte kundskab. Den glemte kundskab må have nyt liv. Individuer må levendegøre den og forfine den.

Det krævede, og kræver, tilstedeværelsen af et geni, der fra et højere standpunkt kan genskabe en forståelse af menneskets sandere, dybere natur. En natur, der

sjældent får udtryk i almindelige menneskers normale dagligdags aktiviteter, men som findes i forestillingen om, hvad menneskene kan og bør blive til. Geniet må være i stand til at fastholde og videreudvikle dette positive op-højede menneskesyn, uanset hvor skuffende og frustrerende samtidens mennesker måtte optræde og handle. Med udbredelsen af det positive menneskesyn forandres den sørgelige nutid til en bedre, lysere fremtid. Friedrich Schiller var sin samtids enestående geni, som Lyndon LaRouche er det for vor tid.

Det var lignende dybe overvejelser, der satte scenen for de begivenheder i 1791, vi skal beskrive i det følgende. To højstående personer i det danske politiske liv, den fungerende kongessvoger og finansministeren, begge medlemmer af det danske statsråd, brød med traditionen og omgivelsernes pres. De valgte bevidst at spendere en anseelig del af deres formuer og sætte deres politiske positioner på spil for at støtte rebellen Friedrich Schiller.

Den danske digter

I slutningen af 1780'erne kom den unge digter Jens Baggesen (1764-1826) til København, fattig på guld men rig på ånd. Han blev hurtigt en yndet gæst i den tids fineste selskab: De sociale sammenkomster hos finansminister grev Ernst Schimmelmänn (1747-1831), medlem af statsrådet og en af de rigeste personer i Det dan-

ske Kongerige. Det var grevinde Schimmelmänn, der arrangerede selskaberne, og hun kastede sig med stor iver over opgaven med at hjælpe den unge danske poet, som tryllebandt selskabet med sine entusiastiske oplæsninger. Og det er ved disse sammenkomster, at Baggesen møder sin fremtidige velgører, Frederik Christian af Augustenborg, prins af Danmark og arveherzog til Slesvig-Holsten. Efter sit giftermål med kronprins Frederiks søster, Louisa Augusta, i 1786 var Frederik Christian, i en alder af bare 20 år, trådt ind i det danske statsråd. På grund af kong Christian VII's sindssygdом var kronprins Frederik landets faktiske regent, og prinsen af Augustenborg blev den næsthøjeste rangeret i statsrådet.

Trods sin unge alder var Frederik Christian en yderst belæst herre. Han var kun 13 år, da giftermålet med kronprinsens søster blev arrangeret, og gennem hele sin tidlige ungdom kastede han sig med energisk iver over al kundskab, der kunne blive nyttig i hans fremtidige virke for det danske rige. Udover at tale og skrive flydende tysk, dansk og fransk, læste han engelsk og latin, og mestrede en del italiensk. Han fik en omfattende skoling i statskundskab, historie, jura, økonomi m.m., dels af privatlærere på slottet i Augustenborg, dels under et studieophold i Leipzig. I 1788 blev Frederik Christian så udnævnt til protektor for Københavns Universitet og indledte en livslang kamp for at forbedre de højere uddannelser i Danmark.

For Frederik Christian af Augustenborg er Jens Baggesen en talentfuld ung mand, der kan blive til god nytte for Danmark. Men den unge digter er fysisk og psykisk slidt ned, så prinsen arrangerer et statsbidrag på 800 rigsdaler, så Baggesen kan tage på en større udlandsrejse, slappe af og få helbredet bragt i orden igen.

I 1790 er den 26-årige Baggesen i Schweiz. Her gør han ivrigt kur til Sophie von Haller, barnebarn af den berømte forfatter Haller, og under kurmageriet falder han over Schillers skuespil *Don Carlos*. Baggesen har selvfølgelig læst andre tidligere værker af Schiller, men *Don Carlos* gør et særligt dybt indtryk, og han bliver en begejstret Schiller-fan. »Schil-

ler er uden tvivl den fremste blandt Shakespeare-sønnerne – Josef blandt sine dramatiske brødre«¹, skriver han i sin dagbog.

I Schillers drama forsøger den unge fritænkter markis de Posa at mobilisere sin barndomsven, den spanske kronprins Don Carlos, til at forlade sit fædreland og kæmpe for Flanderns frihed – en tydelig reference til de mange unge europæere, der forlod Europa for at deltage i den amerikanske befrielseskrig og rejse »frihedens tempel« på den anden side af Atlanterhavet. Det er i *Don Carlos*, vi finder markis de Posas berømte, storladne appel til kong Phillip om at tillade tros- og tankefrihed. Netop, hvad alle datidens frihedselkende europæere håbede for deres egne kongeriger: At de ville blive omdannet til moderne, frie stater, hvor man kunne tænke og tale frit.

Da Den franske Revolution brød ud i 1789, græd Europas unge af glæde. Nu skulle det amerikanske mirakel gentages i Europa – troede og håbede man. Senere græd man af rædsel, da håbet blev gjort frygteligt til skamme under det jakobinske terrorregime.

Ved alle sociale lejligheder læste Baggesen op af *Don Carlos*. Og dramaet var ham en stor hjælp i kurmageriet, for Sophie så markis de Posas »ædle gestalt« i den unge danske digter. Baggesen får sin Sophie – med lidt hjælp fra grev Schimmelmänn, der indvilger i at garantere Sophie en enkepension. Det havde Sophies far forlangt for at give sin datter til en fattig digter.

På turen tilbage til Danmark besøger de nygifte først den tyske Shakespeare-oversætter og digter Christoph Martin Wieland (1733-1813), inden de tilbringer et par uger i Jena hos Wielands svigersøn, Kant-professoren Carl Leonhard Reinhold (1777-1851), en god ven til Schiller. Reinhold arrangerer et besøg hos Schiller. Desværre lider den store digter af en gevaldig tandpine, så besøget bliver kort. Ikke desto mindre styrker det Baggesen i sin beslutning om, at Schiller er et enestående geni, der på alle måder må støttes.

Den 31-årige Schiller, der ni måneder forinden var blevet gift med Charlotte von Lengefeld, led af alvorlige kroniske helbredsproblemer. I halvandet år havde han

været professor ved universitet i Jena, og han havde da også fået den fine titel af hofråd. Desværre fulgtes de fine titler ikke af en løn, han kunne leve af. I sin professorstilling, hvor han holdt flere uødelige forelæsninger, som f.eks. *Hvad er, og hvorfor studerer man universalhistorie?*, som stadig studeres den dag i dag, modtog han sølle 200 thalers om året, rundt regnet en sjettedel af det, der behøvedes, for at han kunne forsørge sin familie.

Schiller var derfor tvunget til at arbejde dag og nat. Han producerede et utal af skrifter, der blev solgt for at brødføde digteren og hans familie. Men trods sin heroiske indsats var han ved at tabe kampen. Hans helbred svækkedes lige så hurtigt, som gælden voksede. *Don Carlos'* stolte fader, som inspirerede unge over hele Europa til at kæmpe for frihed og genskabe den nyligt vundne amerikanske frihed overalt i verden, var ved at lide samme sørgelige skæbne, som håbene om en fri fransk republik led i den efterfølgende tid.

Da Baggesen holder sit indtog i København, er han blevet en »Schiller-aktivist«. Overalt hvor han kommer, snakker han om Schiller, Schiller og Schiller. Uheldigvis er hans velgører, Frederik Christian, ikke just Schiller-fan. Baggesen fortæller selv: »Prinsen af Augustenborg var forudindtaget mod Schiller og mente slet ikke, at han havde geni. Med meget besvær fik jeg i stand, at han tillod mig at læse *Don Carlos* højt for ham.

»Jeg tvivler meget på«, sagde han, »at vi vil læse bogen til ende; men – da De har væddet på det« – Jeg læste. Jeg havde på forhånd krævet, at han i det mindste måtte høre første akt til ende. Han blev revet fuldstændigt med – jeg læste ikke blot *Don Carlos* færdig – men dagen efter, da jeg skulle læse igen, havde han i løbet af natten læst resten. Nu kunne han de fremste scener udenad. Så læste vi alt, vi havde af Schiller igen og igen. Hvad er mere naturligt? Hvilke salige stunder har ikke *Don Carlos, Historien om Nederlændenes Frafald* osv. fremtryllet for os!«²

Frederik Christian, der, som andre unge, havde grædt af glæde ved nyheden om Den franske Revolution i sommeren 1789³, blev rekrutteret til Schiller-projektet. Baggesen skriver til Reinhold: »Hvis ikke vi kan vinde denne prins for os, så kan alle Posa'er i det nuværende og kommende århundrede godt begive sig til galehuset; for en sjæl som hans gentager naturen sjældent blandt millioner; og måske aldrig blandt hundreder. – Men hvornår var verdensborgeren, der ihærdigt elsker frihed og lighed, oplysning og lykke for alle mennesker, veltilpas

ved et hof?«⁴

Gennem denne opdagelsesrejse ind i Schillers skrifter, genspejlet i lyset fra *Don Carlos*, omdannes forholdet mellem Frederik Christian og Baggesen, fra et forhold mellem en fyrste og en fattig digter til et venskab, inspireret af det tilsvarende mellem Don Carlos og markis de Posa. De to har forskellig social rang, men som frihedselkende mennesker, der er fast besluttet for at handle til menneskeheden bedste, er de ligeværdige.

I sommeren 1791 tager Frederik Christian sammen med sin hustru på et kurophold i Karlsbad, blandt andet i håb om at træffe Schiller. Denne havde meddelt, at han også vil tage på kur i Karlsbad, men er endnu ikke ankommet, da Frederik Christian når frem. Men prinsen møder flere af Schillers venner, heriblandt Dora Stock, hvis søster er gift med Schillers gode ven Körner. Der opstår mange intense diskussioner om Schiller, hans ideer, og hans sørgelige helbredsmæssige og økonomiske omstændigheder. På vej hjem til Danmark besøger Frederik Christian så Jena, men uheldigvis er Schiller netop rejst, med kurs mod Karlsbad. I stedet for at møde digteren personligt, bliver prinsen under tre møder med Reinhold grundigt sat ind i alle detaljer angående Schillers situation.

Sørgefesten

I mellemtiden har Baggesen vakt ægteparret Schimmelmans begejstring for Schiller. Det begyndte med en uskyldig sommerudflugt til Schimmelmans sommersted i Hellebæk. Greveparret havde inviteret Baggesen og Sofie samt grevindens svoger Schubart, der var Danmarks gesandt i Haag, og dennes kone. Baggesen blev bedt om at forberede nogle oplæsninger i tilfælde af dårligt vejr. Dagen inden udflugten nåede den sørgelige nyhed imidlertid København, at den store tyske digter Friedrich Schiller var afgået ved døden. Baggesen var totalt knust, men i sin rastløse sorg overtalte han Schimmelmans til at gennemføre udflugten alligevel – nu som en sørgefest for Schiller.

I tre dage fejrede de tre ægtepar (selvfølgelig med hjælp fra tjenestefolk) Schiller. Gennem tårer af sorg og glæde oplæste de dele af *Don Carlos* og andre af hans skuespil, reciterede Schillers digte og diskuterede hans opløftende filosofi. Baggesen havde arrangeret en overraskelse som festens højdepunkt. Da de sang Schillers digt *Ode an die Freude*, *Hymne til Glæden*, lød pludseligt musikinstrumenter, og tjenestefolkene børn kom dansende, klædt som yndefulde græske gratier. Baggesen havde tilføjet et ekstra vers til

Schillers digt:

*Unser todt Freund soll leben!
Alle Freunde stimmten ein!
Und sein Geist soll
uns unschweben
hier in Hellas Himmelhain.
Tutissimi:
Jede Hand emporgehoben!
Schwört bei diesem freien Wein:
Seinem Geiste treu zu sein
Bis zum Wiederseh'n dort oben!*⁵

På dansk (egen oversættelse):

*Vores døde ven skal leve!
Alle venner stemme i!
Og hans ånd skal os omsvæve
her i Hellas himmerige.
Alle:
Hver en hånd som er opløftet!
Sværger ved den frie vin:
Tro at være mod hans ånd
til vi atter ses deroppe!*

Efter de tre dages sørgefest skrev Baggesen et brev til Reinhold, i hvilket han, blandt sorgfulde ord om Schiller, fortalte i detaljer om sørgefesten. Rystet skrev Reinhold tilbage, at Schiller endnu ikke var død, blot syg og bekymret. Ingen medicin havde kunnet forbedre hans tilstand.

Ifølge Reinhold, var beskrivelsen af sørgefesten i Hellebæk faktisk den eneste opmuntring og kilde til glæde og lindring, den store digter havde oplevet i meget lang tid. Schiller var blevet meget bevæget, da han hørte, at så fornemme folk så langt borte, var så begejstrede for hans ideer. Og det havde givet ham ny energi til at fortsætte kampen. Men han var stadig meget syg og i en håbløs situation.

En plan sættes i værk

Ved modtagelsen af brevet i København, skrider Baggesen og Augustenborg til handling med en plan, der har simret et stykke tid. Schiller må reddes. Hvis ingen af hans egne landsmænd er villige til at hjælpe ham, så må verdensborgere udefra træde hjælpende til. Denne ledestjerne for menneskeheden må ikke gå tabt. Frederik Christian tænkte endda videre: Hvis Schillers landsmænd ikke forstår at påskønne hans geni, hvorfor skulle han så blive der? Hvorfor skulle han ikke komme til Danmark? Så skulle han nok se til, at Schiller kunne genvinde sit kostbare helbred.

Når først Schiller er bosat i Danmark, hvad kan man så ikke udrette? Prinsen har i sit eget hjerte og sind følt den enorme kraft i Schillers ideer. Hvad nu hvis Schiller bliver det intellektuelle samlingspunkt i København? Er der en bedre måde, at omdanne et enevældigt Danmark til en moderne nation, som reflekterer de høje principper, der er udtrykt i De for-

enede Staters forfatning?

Frederik Christian af Augustenborg sender brev til Schiller. Efterfølgende skriver prinsen til sin søster: »Jeg vil lade Schillers digt [*Die Künstler*] afskrive til dig... I dag om otte dage venter jeg svar fra ham på invitationen, der er sendt til ham, om at komme til Danmark og her pleje sin sundhed i uforstyrret ro.«⁶

Selv om Frederik Christian brændende ønsker, at Schiller skal komme til Danmark, er han meget påpasselig med ikke at lade det stå

som en egoistisk betingelse for den hjælp, han tilbyder ham. »Men vi er ikke så småligt egenlystige at gøre denne ændring i Deres opholdssted til en betingelse. Det overlader vi til Deres eget frie valg. Vi ønsker, at menneskeheden skal beholde en af sine lærere, og dette ønske må gå frem for alle andre betragtninger«, står der i brevet til Schiller.

Prinsen har truffet sin beslutning. Schiller skal hjælpes, men spørgsmålet er hvordan. Normalt ville en person, der var værdig til at få understøttelse, blive støttet af den danske stat. Frederik Christian ville så gå til kronprinsen og argumentere for, hvorfor det er vigtigt og nødvendigt. Men det er helt utænkeligt i denne sag. For det første er Schiller ikke dansk, og i kølvandet på den såkaldte »tyskerfejde« i København i 1789 var det let at falde i folkets unåde, hvis man fremstod som alt for »tyskervenlig«. For det andet er Schiller i manges øjne en farlig revolutionær, og efter Den franske Revolution betragtede man sådanne revolutionære personligheder som en dødelig trussel mod et enevældigt monarki som det danske (af samme årsag blev ingen af Schillers skuespil opført i Danmark før 1817. Det første var *Marie Stuart*. *Røverne* blev først opført i 1823 og *Don Carlos* i 1831. Man sagde åbent, at det skyldtes Schillers farlige revolutionære ideer).

Selv om Frederik Christian

havde en høj position og var en hårdtarbejdende tjener for den danske stat, havde han ikke nogen privat formue af betydning. Efter giftermålet med prinsesse Louise Augusta, var de nødt til at flytte ind hos kronprins Frederik på Christiansborg. Frederik Christian havde simpelthen ikke midlerne til at opretholde en selvstændig husholdning i København. Kronprinsen måtte endda betale lønningerne for sin søsters tjenestefolk, så hun kunne leve standsmæssigt.

Prins Frederik Christian kan altså ikke på egen hånd klare at finansiere Schiller. Han og Baggesen må få andre med i projektet. De bliver hurtigt enige om en indlysende kandidat; en person, der både moralsk og finansielt er velkvalificeret til at deltage i projektet: Deres gode ven greve Ernst Schimmelmans. Nok er Schimmelmans både greve og finansminister, men han er også en veluddannet humanist, filantrop og forkæmper for det almene vel. Han var en af nøglepersonerne i ophævelsen af stavnsbåndet og forbudet mod slavehandel (vel at mærke som den største slaveejer på de Dansk-vestindiske Øer. En ubehagelig arv fra faderen, han var glad for at slippe af med). Men Schimmelmans er også en loyal undersåt til kronprins Frederik og bange for at fremstå som en revolutionær og en tyskerven, hvilket utvivlsomt vil underminere hans position ved hoffet og hos folket. Så kan Schillers venner få Schimmelmans med i projektet?

Frederik Christian skriver til Baggesen: »Efter grundige overvejelser mener jeg, at det er bedst, hvis De Baggesen vil være Schillers fortaler i det schimmelmanske hus. Schiller må sikres en sådan indkomst, at han kun behøver at udføre et rimeligt stykke arbejde dagligt for at have sit udkomme. Jeg ser ingen mulighed for, at netop nu at give ham en offentlig stilling, staten kan altså intet bidrage; hvad der sker, må ske gennem privatpersoner. Vil Schimmelmans for en bestemt årrække bidrage med noget årligt? Det er spørgsmålet, som jeg ønsker, De får svar på.«⁷

Baggesen arbejder hårdt for at få hvervet Schimmelmans, men beklager i et brev til Frederik Christian den 11. november, hvor umulig opgaven virker. Han har allerede mindst 20 gange nævnt Schillers umulige omstændigheder, og alt greveparret gjorde, var at fortælle, hvor dårlige tiderne var, og hvorledes de, af den årsag, var tvunget til at holde igen med udgifterne. »Jeg venter på en belejlig dag, hvor jeg kan få Schimmelmans med på i det mindste at stå for halvdelen – for at få noget gjort ved sagen. Hos hende [grevinden -red.] er der intet at gøre. Hun finder, at alle nødlidende her i landet må hjælpes først.«⁸

Grevinden vil ikke støtte Schiller, da han er en udlænding, og Schimmelmans er, udover at beklage sig over det økonomiske, bange for de politiske konsekvenser, hvis han deltager i projektet. På trods af disse vanskeligheder, lykkedes det Baggesen, med sin unge entusiastiske ihærdighed, at opløfte greveparret til at medvirke i det

vigtige projekt. Schimmelmann går med til at finansiere halvdel af underholdet til Schiller, på betingelse af at hans identitet ikke bliver røbet.⁹ (Trods deres oprindelige tøven blev greveparret nære personlige venner med Schillerfamilien for resten af livet. Schimmelmann blev tilmed gudfader for Schillers anden søn Ernst. Alt, der blev publiceret fra Schillers hånd, blev sendt til greveparret, og grevinden takker hver gang med et personligt brev til Schiller eller hans kone Charlotte. Denne korrespondance fortsatte efter Schillers død i 1805, hvorefter Schimmelmann sendte en årlig støtte til Charlotte på 300 thaler.)

Den 27. november 1791 kan det historiske brev fra Frederik Christian og Schimmelmann sendes til Friedrich Schiller:

To venner, der som verdensborgere er knyttede til hinanden, sender Dem denne skrivelse, ædle mand! De kender dem ikke, men begge ærer og elsker Dem. Begge beundrer Deres genis høje flugt, som har præget forskellige af Deres nyere værker som de mest ophøjede af alle menneskelige. I disse værker fandt de den tænke-måde, det sind, den begejstring, som knyttede deres venskabsbånd, og vænnede sig, da de læste dem, til den ide, at betragte forfatteren af disse som et medlem af deres venskabsforbund. Stor var derfor også deres sorg, da de hørte nyheden om hans død, og de fældede ikke færrest tårer blandt det store antal af gode mennesker, der kendte og elskede ham.

Denne levende interesse, som De, ædle og højtærede mand, vækker i os, forhindrer, at De skulle anse os for at være ubeskedne og påtrængende. Den må fjerne enhver misforståelse af hensigten med dette brev. Vi affatter det med den ærbødige tilbageholdenhed, som Deres finfølelse vækker hos os. Vi ville i så henseende tilmed være bekymrede, hvis vi ikke vidste, at der også er sat en vis grænse for ædle og fintdannede sjæles dyd, som det ikke går an at overskride, uden at fornuften modsætter sig det.

Deres helbred, som er blevet ødelagt af alt for stor anstrengelse og arbejde, fordrer, har man fortalt os, at få absolut hvile et stykke tid, så det kan genoprettes, og så

den fare, der truer deres liv, kan afværges. Alene Deres omstændigheder, Deres nuværende skæbne, forhindrer Dem i at tillade Dem denne hvileperiode. Vil De gøre os den glæde, at gøre dette muligt for Dem? Vi tilbyder Dem de næste tre år en årlig gave på et tusinde thaler.

Tag imod dette tilbud, ædle mand! Lad ikke synet af vore titler forlede Dem til at afslå det. Vi kender disses værd. Vi kender ingen anden stolthed end den at være menneske og borger i den store republik, hvis grænser omfatter mere end enkelte generationers liv og mere end en klodes grænser. De har her kun mennesker, Deres brødre, foran Dem, ikke indbildte stormænd, som ved en sådan anvendelse af deres rigdomme kun nyder en noget ædlere slags hovmod.

Det afhænger af Dem, hvor De vil nyde denne ro. Her hos os ville De ikke savne tilfredsstillelse for Deres sjæls behov i en hovedstad, der både er regeringssæde og en stor handelsplads og har meget kostbare bogsamlinger. Højagtelse og venskab fra mange sider ville konkurrere om at gøre Deres ophold i Danmark så behageligt som muligt, for vi er ikke de eneste her, der kender og elsker Dem. Og hvis De, når De atter er rask, skulle ønske at få en statsansættelse, så ville det ikke falde os svært at opfylde dette ønske.

Men vi er ikke så småligt egenlystige at gøre denne ændring i Deres opholdssted til en betingelse. Det overlader vi til Deres eget frie valg. Vi ønsker, at menneskeheden skal beholde en af sine lærere, og dette ønske må gå frem for alle andre betragtninger.

København den 27. november, 1791

Frederik Christian, prins af Slesvig-Holsten
Ernst Schimmelmann¹⁰

Schiller blev tilbudt en årlig understøttelse på 1000 thaler, en understøttelse, som vil sætte ham i stand til mageligt at brødføde sig selv og sin familie. Det blev tilbudt uden nogen form for betingelser i tre år. Alt Schiller skal gøre, er at genvinde sin sundhed. Han kan anvende pengene og sin tid, som han finder

modtaget det storslåede tilbud, beskriver Schiller det overvældende brev, han just har modtaget, og den enorme betydning, det har for ham og hans mission:

Jena den 16. december 91.

Hvordan skal jeg begynde, min dyrebare og højt skattede ven, med at beskrive de følelser, der siden modtagelsen af disse breve er blevet levende i mig? Så bedøvet og overrasket, som jeg blev over indholdet og stadig er det, skal De ikke forvente meget sammenhængende fra mig. Kun mit hjerte kan stadig tale, og selv det finder kun ringe støtte i et hoved, der stadig er så sygt, som mit endnu er det. Et hjerte som Deres kan jeg ikke belønne smukkere, for den kærlige interesse, som det har i min sjæls ve og vel, end ved at jeg ophøjer den stolte fornøjelse, som Deres fortræffelige venners ædle og enestående handle-måde i sig selv må berede Dem – i glad overbevisning om en fuldstændig opnået hensigt – til den lifligste glæde. Ja, min dyrebare ven, jeg tager imod tilbuddet fra prinsen af H. og grev S. med taknemmeligt hjerte – ikke, fordi den smukke måde, hvorpå det blev fremsat, overvinder alle mine betænkeligheder, men fordi en forpligtelse, der er hævet over enhver mulig betænkelighed, byder mig det. At yde og være alt, som jeg med de mig tildelte kræfter kan yde og være, er for mig den højeste og mest uundværlige af alle pligter. Men mine ydre omstændigheder har desværre indtil nu gjort det aldeles umuligt, og kun en fjern og stadig uvis fremtid giver mig større forhåbninger. Den storslåede hjælp fra Deres ophøjede venner sætter mig pludselig i stand til at udfolde alt, hvad der slumrer i mig, at gøre mig til det, som jeg kan blive til – hvilket andet valg har jeg altså? ...

[Schiller forklarer i det følgende udførligt om de store kvaler han pga. sin uafklarede økonomiske situation har måttet gennemleve i de seneste ti år, og den ubeskrivelige glæde og taknemmelighed, han derfor føler over det indtrufne-red.]

Tilgiv mig, dyrebare ven, denne udførlighed om mig selv; jeg vil derved blot sætte Dem i stand til at forestille Dem det indtryk, som prinsens og grevens ædelmodige tilbud har haft på mig. Jeg ser mig derved pludselig sat i stand til at realisere den plan, som min fantasi i sine lykkeligste stunder forudbestemte. Jeg opnår endelig den længe og heft begærede åndens frihed, det fuldkomment frie valg for mit virke. Jeg får ledige stunder, og gennem dem vil jeg måske generobre min mistede sundhed; og hvis ikke, så vil sindets nedtrykthed for fremtiden ikke længere give næring til min sygdom. Jeg ser lyst på fremtiden – og selv om det skulle vise sig, at mine forventninger til mig selv blot var skønne illusioner, hvormed min kuede stolthed hævnede sig på skæbnen, så skal det i det mindste ikke skorte på min udholdenhed for at retfærdiggøre de forhåbninger, som to af dette århundredes fortræffelige borgere har næret til mig. Da min skæbne ikke tillader mig at virke velgørende på samme måde som dem, så vil jeg dog forsøge det på den eneste måde, som er mig tilstået – og måtte det frø, som de såede, folde sig ud i mig til en smuk blomst for menneskeheden.¹¹

Schiller slutter brevet med at beklage, at han ikke kan opfylde Baggenses ønske om, at han kommer til København. Hans helbred tillader det ikke, og af samme årsag regner han med at tilbringe sommeren i Karlsbad. Han har også stadig sine forpligtelser ved universitetet. Men han håber snart at kunne komme til København, og møde disse fantastiske mennesker, der har gjort så meget for ham.

Den 19. december 1791 sender Schiller så sit svar til Frederik Christian af Augustenborg og grev Ernst Schimmelmann. Han skriver:

Tillad, I mest tilbedelsesværdige, at jeg sammenfatter to ædle navne i ét, nemlig i dét, som De

bedst. Men han får også tilbuddet om at komme til København med det samme, genvinde sin sundhed i Københavns behagelige omgivelser, og efter de første tre år få en fast statsansættelse med en god løn.

Dette bliver tilbudt Schiller, ikke som velgørenhed fra et par rige danskere, der har ondt af en fattig digter, men som et indskud fra to danske borgere »i den store republik«. De så det selv som deres bidrag til verdens og menneskehedens oplomstring, hvor Schillers geni har sin egen helt unikke rolle. Frederik Christian håber så også, at Schiller kan komme med det afgørende anstød, der vil omdanne Danmark fra et enevældigt monarki til en moderne nation; et hjemsted for frihed og fornuft.

Schillers svar

I et brev til Jens Baggesen, han skriver tre dage efter, at han har

Timoleon og Immanuel

Det er en udbredt misforståelse at det britiske parlamentariske system var det store demokratiske forbillede, da borgere i USA og andre nationer skulle gøre op med enevælden. De grundlæggende fædre i USA søgte tilbage til de demokratiske erfaringer fra den klassiske græske kultur i Athen, som de bl.a. videregives hos Platon, og de statsretslige ideer fra Leibniz, som man fik gennem Emerich de Vattels berømte værk om *Nationalstaters Lovgivning*. Da så USA i 1789 havde lavet sin revolutionerende forfatning, blev den målestokken for andre nationer, og

man håbede, at Frankrig, som var det europæiske land der var tættest på USA og kommet længst i sit opgør med oligarkisme, kunne blive den første efterfølger i Europa. Da det lykkedes den britiske efterretningstjeneste at forvandle den franske revolutionære ånd til jakobinsk anarki, måtte man atter vende blikket mod USA.

I bogen *Timoleon und Immanuel* bringer forfatteren Hans Schulz brevvekslingen (der er på tysk) mellem prins Christian Frederik af Augustenborg og Jens Baggesen. Baggesen blev hemmelig spion for Augustenborg,

hvor han, under dække af at skulle undersøge uddannelsessystemer rundt om i Europa, havde hemmelige samtaler og undersøgte de politiske forhold. Efterhånden som den politiske situation spidsede til, begyndte de at bruge hemmelige kodenavne, som fortæller meget, om de idealer de havde. København blev omdøbt til Athen, Danmark til Grækenland, og USA fik dæknævnet Nygrækenland. Baggesen kaldte sig Immanuel efter Immanuel Kant, mens Augustenborg gav sig navnet Timoleon, efter den berømte revolutionære leder i den græske koloni Syrakus,

der styrtede Dionysos den Yngres tyranniske diktatur. Noget af et dæknavn at vælge, når ens svigerfar er enevældig konge i Danmark.

I brevvekslingen skriver Augustenborg til Baggesen den 7. maj 1793: »At de kan bekræfte det fordelagtige ved Amerika frem for det civiliserede og oplyste Europa, giver mig stor glæde. Måske søger jeg tilflugt der, hvis jeg i mit fædreland må opleve tiden fra den spanske inkvisition eller et maratiansk anarki. For jeg passer ikke ind i hverken det ene eller det andet, jeg vil hverken være tjener for en despot eller undersåt for en pøbel«, og i et brev den 10. maj: »De ved hvor positivt stemt jeg er for ideen om at rejse til Amerika, hvis despotisme eller anarki gør det

ubærligt for tænkende og dannede mennesker at opholde sig i Europa«. Den 8. juli lyder det desperat: »Må vi helt opgive Europa? Skal man allerede nu vende blikket mod Nygrækenland [Amerika] eller kan Europa stadig reddes fra at blive despotismens gidsel uden at blive knust mod anarkiets klipper, og hvordan er det muligt?«

Augustenborg og andre oplyste sjæle forblev i Europa, på trods af det ikke lykkedes at skabe en succesfuld efterfølger til den amerikanske revolution, i håbet om at kunne skabe amerikanske tilstande i Europa på et senere tidspunkt.

Fra bogen *Timoleon und Immanuel. Dokumente einer Freundschaft*. Af Hans Schulz, Leipzig 1910. Side 157, 161, 177.

selv i hensynet til mig har forenet Dem i. Anledningen til, at jeg tager mig denne frihed, er allerede i sig selv en så overraskende undtagelse fra alt almindeligt, at jeg må frygte, at jeg skulle komme til at nedværdige det rent ideale forhold, hvorunder De har henvendt Dem til mig, gennem enhver hensyntagen til tilfældige forskelle.

På et tidspunkt, da en sygdom stadig omtågede min sjæl og truede mig med en dystre og sørgelig fremtid, rækker De mig, som to beskyttende genier, en hånd fra skyerne. Det storsindede tilbud, som De kommer med, opfylder ja overgår mine dristigste ønsker. Den måde, De gør det på, befrier mig for frygten for at vise mig uværdig til Deres godhed, idet jeg accepterer dette bevis på det. Jeg måtte rødme, hvis jeg ved et sådant tilbud kunne tænke på andet end på den skønne humanitet, som det udspringer fra, og på den moralske hensigt, som det skal tjene. Sådant som De giver – rent og ædelt – mener jeg at kunne modtage. Deres hensigt med dette er at fremme det gode; hvis jeg kunne føle skam over noget, så var det, at De har taget fejl mht. redskabet i den forbindelse. Men den bevæggrund, med hvilken jeg tillader mig at tage imod det, retfærdiggør mig over for mig selv og lader mig – selv i den højeste forpligtelses lænker – fremstå for Dem med følelsens fuldstændige frihed. Ikke over for Dem, men over for menneskeheden skal jeg afdrage min skyld. Dette er det fælles alter; hvorpå De nedlægger Deres gave og jeg min tak. Jeg ved, I meget ærede, at kun overbevisningen om at være forstået af mig, fuldender Deres tilfredshed; derfor og kun derfor tillod jeg mig at sige dette.

Men den nære deltagelse, som en alt for hildet velvilje i Deres storsindede beslutning kommer til udtryk over for mig, det fortrin, som De frem for så mange andre tildeler mig, idet De mener, at jeg skal være et redskab for Deres skønne hensigter, den godhed hvormed De kommer en fremmed verdensborgers små behov i møde, pålægger mig de mest personlige pligter over for Dem og fylder mig – foruden med ærefrygt og beundring – med den inderligste kærligheds følelser. Hvor stolt gør De mig, at De forestiller Dem mig i et forbund, som det ædleste af alle formål helliger, nemlig entusiasmen for det gode, for det store og skønne har forbundet. Men hvor langt er den begejstring, som ytrer sig i handlinger, ophøjet over den, som må begrænse sig til at have vakt handlinger. At udruste sandhed og dyd med den sejrende kraft, hvormed de underkaster sig hjerteligt, er alt hvad filosofen og den fremstillende kunstner formår – hvor meget anderledes er det at realisere begges idealer i et skønt liv. Jeg må her svare Dem med ordene, hvormed han affærdiger en kunstners stolthed: »De har gjort, hvad jeg blot kunne male!«

Men selv om jeg skulle kunne

glemme, at det er mig, der er genstand for Deres godhed, at det er Dem, jeg kan takke for den skønne udsigt til at kunne fuldende mine skitser, så ville jeg stadigvæk være Dem megen tak skyldig. En åbenbaring, som De har været for mig, genopretter troen på den rene og ædle menneskehed, en tro, som så talrige eksempler på det modsatte nedslår i den virkelige verden. Usigelig vellyst er det for menneskehedens maler i det virkelige

liv at møde træk af det billede, som lyser klart i hans indre og må ligge til grund for hans skildringer. Men jeg føler, hvor meget jeg mister ved at tage den store forbindelighed på mig, som De pålægger mig. Jeg mister via den søde frihed, det er at give min beundring udtryk og at forherlige en så uegennyttig og skøn adfærd med en lige så uegennyttig følelse.

Muligheden for at fremstille den som person for Dem, som De har forpligtet så dybt, vil blive resultatet af Deres storsindede understøttelse. Via denne vil jeg se mig i stand til efterhånden at genvinde mit helbred og at udholde en rejse besværligheder og skiftet i levemåde og klima. For øjeblikket er jeg stadigvæk udsat for tilbagefald til en sygdom, som forringer nydelsen for mig ved de reneste livsglæder, og som kun meget langsomt – ligesom den kom – vil kunne bringes til ophør. Blandt de mange afsavn, som De pådrager mig, er dette ikke et af de ringeste, nemlig at De udskyder det lykkelige tidspunkt, hvor syn og omgang vil knytte mig med tusind ubrydelige bånd til to hjerteligt allerede nu – ligesom guddommen – henrykker fra det usynlige fjerne, og ligesom denne er uopnåelig for min tak. At leve i denne skønne fremtid og ile forud for dette tidspunkt med sine ønsker og drømme vil indtil da være den kæreste beskæftigelse for Deres dybt forpligtede og evigt taknemmelige Friedrich Schiller¹²

Schillers danske eftermæle

Schiller lever op til sit løfte. I løbet af de næste seks år (den oprindelige støtte til Schiller bliver forlænget yderligere tre år, den sidste pengeoverførsel finder sted i november 1796), hvor han er finansieret af Frederik Christian og Schimmelmann, genvinder han ganske vist ikke fuldt sit helbred, men så meget desto mere sit poetiske og filosofiske geni.

Han når aldrig til Danmark, men i fe-

senere revolutioner her i Europa, menneskenes æstetiske opdragelse. Der må vækkes en trang i hjertene efter det sande, det skønne og det gode. Det er, for digteren Schiller, kunstens formål. Borgerne må også uddannes ved at leve sig ind i den klassisk-græske filosofiske og politiske verden, vænne sig til at leve og virke med udgangspunkt i hele menneskeheden og i hele dens historie. Oplysningstidens kynisme må erstattes af græsk idealisme. Sådant lægges grunden for fremtidig succes.

I en renæssance, som den efterfølgende danske guldalder, søger de ledende personer at genoplive og forbedre det sande, det skønne og det gode fra tidligere tider, i deres kamp for det almene vel – med en ungdommelig, idealistisk tro på det gode i mennesket, og det positive bidrag vi hver for sig kan yde.

Ideerne, der bliver udviklet i Schillers breve til prins Frederik Christian, bliver siden omskrevet og publiceret som Schillers afhandling: *Om Menneskets Æstetiske Opdragelse*. Andre dele af diskussionen i brevene genspejles i andre af Schillers æstetiske skrifter, som f.eks.: *Om Faren ved æstetiske vaner*, *Om skønhedens nødvendige begrænsning*, specielt når det gælder filosofiske sandheder, *Om det ophøjede*, *Tanker over brugen af det gemene og nedrige i kunsten* og *Om det Naive*.¹³

I sidste øjeblik fik en svækket Schiller hjælp fra Jens Baggesen, prins Frederik Christian af Augustenborg og greve Ernst Schimmelmann. Han blev bevaret som en lærer for menneskeheden. I slutningen af 1791 skriver Schiller til sin gode ven Körner: »Nu har jeg endelig mulighed for at lære og for at samle og arbejde for evigheden.«¹⁴

Trods sit dårlige helbred, har Schiller endnu 14 meget produktive år til gode, inden han i 1805 dør alt for tidligt, 45 år gammel. Foruden sine æstetiske skrifter, var han i stand til at skrive dra-

matisk mesterværker som *Wallenstein*, *Maria Stuart*, *Jomfruen fra Orleans* og *Wilhelm Tell*, digte som *Dykkeren* og *Ibykus' Træner* og mange andre smukke poetiske værker. Værker, der både på tysk og i dansk oversættelse, fandt et stort og trofast publikum i alle dele af det danske rige.

Tænk, hvor meget fattigere vi ville have været, hvis ikke hjælpen fra Danmark var nået frem i tide!

Fodnoter:

1. Schiller und der Herzog von Augustenburg in Briefen. Mit Erläuterungen von Hans Schulz. Jena, 1905, s. 6.

2. Ibid s. 9-10.

3. Ibid s. 10.

4. Ibid s. 10.

5. Ibid s. 18.

6. Briefwechsel des Herzogs Friedrich Christian zu Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg mit König Friedrich VI von Dänemark. Herausgegeben von Hans Schulz, Leipzig, 1908, s. 34.

7. Timoleon und Immanuel. Dokumente einer Freundschaft. Briefwechsel zwischen Friedrich Christian zu Schleswig-Holstein und Jens Baggesen. Herausgegeben von Hans Schulz. Leipzig, 1910, s. 69.

8. Ibid s. 70.

9. Schillers gode ven Körner, som ikke var informeret om, at bidragsydernes identitet skulle holdes hemmeligt, fortæller pressen den glade nyhed. Frederik Christian kan derfor, til sin store overraskelse, læse om tilbuddet til Schiller i de tyske aviser samtidigt med, at han får Schillers svar. Da Schiller bliver klar over brøleren, skynder han sig at skrive til Baggesen, og beder ham beklage det skete og undskyldte mange gange. Det gør Baggesen med stor succes. Det hjælper nok også, at offentligheden tog godt imod nyheden om prinsens og grevens hjælp til Schiller.

10. Schiller und der Herzog von Augustenburg in Briefen. Mit Erläuterungen von Hans Schulz. Jena, 1905, s. 24-26.

11. Ibid s. 34-38

12. Ibid s. 41-44

13. Ibid s. 138-139.

14. Ibid s. 33.

Kontakt Os

- Kom til vores møder

- Bliv medlem eller abonnér

- Hjælp med at dele denne avis ud

- Få et gratis nummer af vores månedlige nyhedsbrev *Prometheus*

Tlf.: 35 43 00 33 - si@schillerinstitut.dk

fortsat fra side 3

Både inden- og udenlandske kreditorer var i realiteten tvunget til at acceptere en usædvanlig lav rente. Til gengæld var gælden nu garanteret af en forbundsregering, der med baggrund i en realøkonomisk vækstpolitik var fast besluttet på at både forrente og afvikle gælden. Kreditorerne i ind- og udland var i almenhed ganske fornøjede med denne ordning. Gælden havde i sin oprindelige form været så godt som ubetalelig.

Finansieringsloven af 1790 anviste ikke blot bestemte af skatteministeriets indtægter til betaling af renterne på den nye statsgæld, men gjorde det også muligt at oprette en »købsfond«, der skulle støtte kursen på statsobligationerne. De var efter Hamiltons ønske frit omsættelige, og fonden skulle om nødvendigt opkøbe dem på det frie marked. Da der alligevel ikke var tilstrækkelige midler til sådanne opkøb, blev der opfundet andre metoder til at støtte kursen. Det var vigtigt at fastholde obligationernes markedsværdi. Hamiltons geniale strategi gik nemlig ud på at forvandle gælden til egentlige kreditter til at udvide den økonomiske aktivitet. Ved at sikre en fordelagtig markedsværdi på statsobligationerne, kunne disse anvendes som gangbart betalingsmiddel, i hvert fald ved store forretningstransaktioner. Før nationalbankens etablering havde USA ingen national papirvaluta. Det almindelige betalingsmiddel var guld (guldmønter), samt forskellige banknoter af skiftende kvalitet udstedt af de private banker i de enkelte delstater.

I december 1790 fremlagde Hamilton sin berømte *Beretning om en Nationalbank* for den amerikanske kongres. Han foreslog etableringen af en national forretningsbank, som skulle gøre det muligt at »udvide landets aktive eller produktive kapital ved hjælp af den kreditværdi, der kan skabes gennem bankens virksomhed«. Banken skulle bl.a. have følgende funktioner:

1) Den skulle arbejde som en stor forretningsbank under opsyn af finansministeren. Selv om Hamilton var imod en direkte daglig regeringskontrol med banken, lagde han vægt på, at »en regerings naturlige vægt og indflydelse altid vil sørge for, at dens ønsker vil blive fulgt langt hen af vejen«.

2) Nationalbanken skulle være hoveddepot for finansministeriets indtægter, regeringens primære finansinstitution og forestå alle de statslige pengetransaktioner i landet.

3) Den skulle yde kredit både til staten og private kunder.

4) Nationalbanken skulle have bemyndigelse til at udstede pengesedler, der med statsobligationer som sikkerhed var omvekselige med guld. Disse pengesedler skulle tjene som lovligt betalingsmiddel, og dermed øge mængden af tilgængelig valuta i økonomien. Under velordnede finansielle forhold var de eksisterende guldræsere tilstrækkelige til at garantere en langt større mængde papirpenge.

Med etableringen af Nationalbanken ønskede Hamilton at konsolidere USA's finanssystem og gøre det fri af inden- og udenlandske bankfolks særinteresser. Han ville omdanne finansministeriets værdier til aktive kreditkilder for

økonomien, og dermed tilføre den hurtigt voksende økonomi tilstrækkelige mængder af stabil valuta.

Den første nationalbank indfrie forventningerne langt hen af vejen. Men succesen skyldtes ikke kun finansielle manøvrer. Nøglen til det hele var Hamiltons planer om at skabe en hurtig tilvækst i den amerikanske økonomis reelle fysiske produktivitet gennem forbedringer i infrastruktur, landbrug og industri. Denne politik er sammenfattet i Hamiltons *Beretning om Industrien*, som blev forelagt kongressen i december 1791. Faktisk

USA's første nationalbank, der blev stiftet af USA's første finansminister Alexander Hamilton (1755-1804). Han omdannede gælden fra revolutionstiden til kreditter for infrastruktur og industrialisering.

Selv om pengemængden voksede betydeligt, var der kun en yderst ringe eller slet ingen inflation. Den hamiltonske nationalbankmetode har altid været et særdeles kontroversielt politisk spørgsmål. Også internt i USA. Lige siden uafhængigheden har der været – og er stadig – kredse som ikke ønsker, at De forenede Stater skal være en stærk nation. Således blev Alexander Hamilton myrdet af en notorisk britisk agent, Aaron Burr, i 1804, og Nationalbanken blev lukket i 1811. Den anden nationalbank blev oprettet i 1817, men lukket igen af en svoren modstander af Hamiltons politik, præsident Andrew Jackson. Endnu har USA ikke fået sin tredje nationalbank.

Alligevel har Amerika i krisetider altid haft en tendens til at vende tilbage til Hamiltons principper i en eller anden form. Denne tendens kan vise sig som en afgørende faktor i den nuværende situation. Hamiltons principper blev atter taget i anvendelse under den amerikanske borgerkrig, da Henry Carey rådgav Abraham Lincoln i forbindelse med udstedelsen af de berømte »greenbacks«, som Unionen finansierede krigen med. Og som en reaktion på den store depression i begyndelsen af 1930'erne blev de hamiltonske principper atter taget i brug. Det var udstedelsen af massive statslige kreditter, kombineret med statsstøtte til genopbygningen af nøgleindustrier og ansættelsen af ledig arbejdskraft i store statsfinansierede infrastrukturprojekter, der bragte USA ud af depressionen.

Etableringen af Finansieringsselskabet til Genopbygning, RFC (Reconstruction Finance Corporation), i januar 1932 afspejlede den finansielle side af den hamiltonske tradition. RFC blev etableret som en slags bankinstitution i lighed med de store handels- og investeringsbanker. Dog med den undtagelse, at den fungerede som en repræsentant for den amerikanske

regering. Den var autoriseret til at udstede pengesedler, obligationer og andre gældspapirer, alle med garanti fra den amerikanske stat. Oprindeligt med en øvre grænse på 500 millioner dollars, men i løbet af nogle måneder steg den til 2.300 millioner dollars. Det var mere end en tredjedel af alle penge i omløb på daværende tidspunkt. Finansministeren var autoriseret til, hvis RFC ønskede det, at overtage enhver af RFC's forpligtelser. De penge, der på denne måde blev tilgængelige for RFC, blev udlånt direkte til jernbaner, banker og firmaer, og

regering. Den var autoriseret til at udstede pengesedler, obligationer og andre gældspapirer, alle med garanti fra den amerikanske stat. Oprindeligt med en øvre grænse på 500 millioner dollars, men i løbet af nogle måneder steg den til 2.300 millioner dollars. Det var mere end en tredjedel af alle penge i omløb på daværende tidspunkt. Finansministeren var autoriseret til, hvis RFC ønskede det, at overtage enhver af RFC's forpligtelser. De penge, der på denne måde blev tilgængelige for RFC, blev udlånt direkte til jernbaner, banker og firmaer, og

gennem landbrugsministeriet til landbrugssektoren, der led gevaldigt under depressionen. Alt dette skete naturligvis under voldsomme protester fra Føderalbanken, som siden sin etablering i 1913 havde fungeret som Wall Streets og finanshusenes lydige repræsentant. Føderalbanken kom i denne periode under streng kontrol fra finansministeriet.

Etableringen af Tennessee Valley Authority, TVA, i 1933 er et godt eksempel på den anden, fysiske side af den hamiltonske genrejsningspolitik. TVA var et stort udviklingsprojekt med ca. 200.000 ansatte. Datidens største selskab. Over to årtier blev Tennessee-dalen fuldstændig forvandlet. Der blev bygget 20 dæmninger til elektricitetsproduktion og overrisling. Enorme landbrugsområder blev elektrificeret, og den billige energi blev bl.a. anvendt til udvikling af den agro-kemiske industri, der i løbet af få år beskæftigede over en halv million mennesker. På trods af de enorme statslige investeringer i TVA, fik staten alle sine penge hjem igen, endda indtil flere gange, gennem en anseelig øgning i skatteindtægterne fra både privatpersoner og virksomheder som resultat af hele regionens enorme velstandsudvikling. Atter en bekræftelse på Hamiltons politik.

Det må dog tilføjes, at Roosevelts »New Deal« på ingen måde repræsenterede Hamiltons principper i sin oprindelige form. Men kombinationen af statsskabte kreditter sammen med en »dirigistisk« kanalisering af investeringer ind i områder og projekter, der førte til en øgning af økonomiens fysiske produktivitet, havde sin rod i den hamiltonske nationalbankspolitik.

Der er som regel to indvendinger mod de hamiltonske metoder. For det første, at de skulle være »dirigistiske«, »interventionistiske« eller ligefrem »totalitære«, fordi de griber ind i »de frie markeds-

kræfter« og giver staten en enorm økonomisk magt. For det andet, at udstedelsen af »fiatkredit« [penge der ikke er bakked op af guld eller lignende] til produktive investeringer skulle skabe inflation.

USA's første finansminister Alexander Hamilton (1755-1804). Han omdannede gælden fra revolutionstiden til kreditter for infrastruktur og industrialisering.

gennem landbrugsministeriet til landbrugssektoren, der led gevaldigt under depressionen. Alt dette skete naturligvis under voldsomme protester fra Føderalbanken, som siden sin etablering i 1913 havde fungeret som Wall Streets og finanshusenes lydige repræsentant. Føderalbanken kom i denne periode under streng kontrol fra finansministeriet.

Etableringen af Tennessee Valley Authority, TVA, i 1933 er et godt eksempel på den anden, fysiske side af den hamiltonske genrejsningspolitik. TVA var et stort udviklingsprojekt med ca. 200.000 ansatte. Datidens største selskab. Over to årtier blev Tennessee-dalen fuldstændig forvandlet. Der blev bygget 20 dæmninger til elektricitetsproduktion og overrisling. Enorme landbrugsområder blev elektrificeret, og den billige energi blev bl.a. anvendt til udvikling af den agro-kemiske industri, der i løbet af få år beskæftigede over en halv million mennesker. På trods af de enorme statslige investeringer i TVA, fik staten alle sine penge hjem igen, endda indtil flere gange, gennem en anseelig øgning i skatteindtægterne fra både privatpersoner og virksomheder som resultat af hele regionens enorme velstandsudvikling. Atter en bekræftelse på Hamiltons politik.

Det må dog tilføjes, at Roosevelts »New Deal« på ingen måde repræsenterede Hamiltons principper i sin oprindelige form. Men kombinationen af statsskabte kreditter sammen med en »dirigistisk« kanalisering af investeringer ind i områder og projekter, der førte til en øgning af økonomiens fysiske produktivitet, havde sin rod i den hamiltonske nationalbankspolitik.

Der er som regel to indvendinger mod de hamiltonske metoder. For det første, at de skulle være »dirigistiske«, »interventionistiske« eller ligefrem »totalitære«, fordi de griber ind i »de frie markeds-

kræfter« og giver staten en enorm økonomisk magt. For det andet, at udstedelsen af »fiatkredit« [penge der ikke er bakked op af guld eller lignende] til produktive investeringer skulle skabe inflation.

Hamiltons metoder indebærer ganske rigtigt en høj grad af statslig indgriben i økonomien. Men lad være med at fremmane et kommunistisk eller stalinistisk spøgelse. Det var Amerikas forenede Stater – »frihedens land« – der blev opbygget ved hjælp af beskyttende told og »dirigistiske«, hamiltonske metoder. Det samme gælder med visse modifikationer alle andre industrinationer, inkl. Frankrig, Tyskland og Japan. Ja, endog selveste England, selv om de britiske thatcherister i dag elsker at prædike frihandel overfor andre. [...]

Hvad angår inflation, er det helt afgørende, hvordan »fiatkredit« anvendes. Det er en grundlæggende forudsætning for en fremgangsrig hamiltonsk politik, at nye penge kun sættes i omløb gennem lån og statslige investeringer, der umiddelbart afstedkommer en øget produktion af materielle værdier. Med andre ord, én ny dollar i omløb skal skabe en øgning i den materielle produktion i økonomien svarende til én dollar eller mere. Det betyder f.eks., at udstedelsen af nye penge ikke må anvendes til at dække statens løbende udgifter til administration eller til rent finansielle operationer. Før eller senere vil den nyudstedte pengemængde naturligvis ende i den samlede pulje af finansielle aktiviteter, og dermed øge den totale pengemængde, der er tilgængelig for såvel produktive som uproduktive formål. Det vigtige er, at den nyskabte kredit når at gennemløbe mindst ét kredsløb af udvidet fysisk produktion, inden den ender i den almene »pulje«.

En lang række andre forholdsregler med hensyn til skat, told og rentesatser er også påkrævede, men de kan alle føres tilbage til det samme grundprincip.

I 30'ernes store depression var det let at sikre, at den nyudstedte kredit bevirkede en umiddelbar realøkonomisk udvidelse. Der var dengang en kolossal mængde ubeskæftiget arbejdskraft og underudnyttet produktionskapacitet, som omgående kunne sættes i arbejde.

Det er mere interessant at studere brugen af hamiltonske metoder, når en sådan pulje af uudnyttet kapacitet ikke er til stede. I så fald bliver den fysiske udvidelse en direkte funktion af det videnskabelige og teknologiske fremskridt, der hele tiden gør nye ressourcer tilgængelige, og skaber nye »frihedsgrader« for den produktive aktivitet. Den hamiltonske politik er derfor uløseligt sammenknyttet med at fremme uddannelse og videnskabelig forskning, og med statsstøttede projekter – f.eks. højteknologisk infrastruktur, udforskning og kolonisering af rummet, udvikling af kernekraft osv. – som accelererer det teknologiske fremskridt og fører til »indsprøjtning« af nye teknologier i økonomien som helhed. [...]

Denne artikel blev først bragt i Schiller Institutets *Temahæfte nr. 3, marts 1997*. Af pladshensyn er den forkortet, men kan læses i sin helhed på www.schillerinstitut.dk/th3-ham.html.

the MATTER of MIND

Otte års mareridt med Bush og Cheney er endelig forbi. Den amerikanske befolkning har sat sit håb og sine forventninger til Barack Obama. Han har fået mandat til hurtigt at skabe store forandringer. Det finansielle og økonomiske sammenbrud accelererer dag for dag, og hvis ikke den nye præsident hurtigt får vendt udviklingen, og vist befolkningen at han handler på deres vegne, kan hele USA eksplodere.

Økonomen og statsmanden Lyndon LaRouche stiller al sin indsigt til rådighed for Obama-administrationen så den lykkes med den store opgave. Samtidig er LYM (LaRouches Ungdomsbewægelse) aktive på gader og torv rundt om i USA for at mobilisere og uddanne befolkningen. De producerer også dagligt videoer, som kan ses på LaRouchePAC.com, om de varmeste strategiske og politiske emner og historisk baggrundsmateriale.

Men LYM giver ikke kun politisk lederskab. Vi skaber også grundlaget for en kulturel renaissance, og en dybere forståelse og begejstring for videnskabeligt og teknologisk fremskridt, som er nøglen til menneskelig udvikling. Det mest spændende er, at du kan følge med i processen og tage del i de nyeste opdagelser via internettet, hvor LYM's opdagelser bliver præsenteret i gennemkomponerede videoer og præsentationer.

Den seneste film om videnskabelig metode er filmen »The Matter of Mind«, som er et »must« for alle som elsker at tænke og beskæftige sig med videnskab.

Filmen afslører, hvor uvidenskabelig og absurd den empi-

risme er, som der undervises i på alle uddannelsesstederne, og som går igen i den »alment accepterede videnskabelige tankegang«. Kan man virkelig tage alt indenfor astronomi, fysik og biologi, og så forklare det, der foregår, gennem at dele det hele op i de mindste tænkelige enheder? Tag f.eks. en terning. En empiriker vil forsøge at finde terningens essens gennem at opdele terningen i flader, der per definition ingen dybde har, opdele fladerne i lini-

kigger efter den underliggende intention, der findes i alle dele af kompositionen.

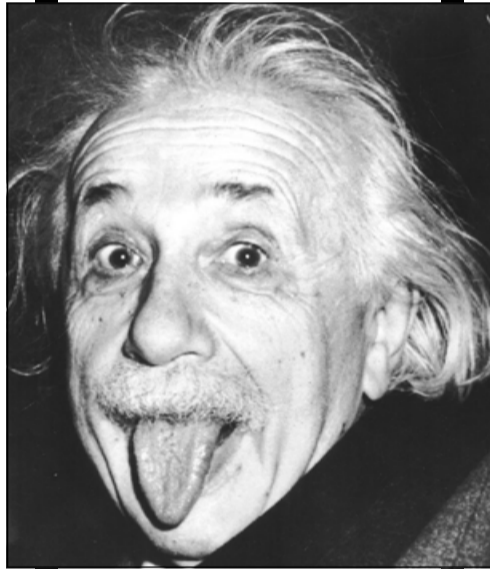
Hvad var det, der satte Kepler i stand til at opdage planetbanernes lovmæssighed og solsystemets orden, og lægge grunden til den moderne astrofysik, når Tycho Brahe med nøjagtig de samme observationer ikke kunne?

Det viser sig, at med Keplers videnskabelige metode, er det ikke blot muligt, at få indsigt i astronomi, men også hvad der ligger til grund for fysik, kemi og levende processer. Derfor tog de store videnskabsmænd som Gottfried Wilhelm Leibniz, Carl Friedrich Gauss, Bernhard Riemann, Albert Einstein, Max Planck og Wolfgang Köhler udgangspunkt i Kepler.

Når Kepler forsøger at forstå, hvordan solsystemet hænger sammen, sætter han sig i Skaberens rolle og spørger, hvordan han kan skabe ét dynamisk sammenhængende hele, der alt sammen har samme intention, og hvor hver enkelt del har sin rolle at spille i den samlede overordnede harmoni. I biologi møder vi spørgsmålet, hvordan ved cellerne i et befrugtet æg, hvordan de skal dele sig og udvikle sig til et foster? Det viser sig, at det bedste sted at få en indsigt i drivkraften i universets grundlæggende processer, som f.eks. astrofysik og liv, er en forståelse af de processer, der foregår i det menneskelige sind og intellekt, når vi laver nye opdagelser! Fysikeren Max Planck mente, at psykologen Wolfgang Köhler (en god ven til Einstein og Planck) nok var den, som bedst ville kunne give en dybere forståelse af de principper, der ligger til grund for kvantemekanikken!

er, der per definition ingen bredde har, og opdele linjerne i punkter, der per definition hverken har dybde, bredde eller længde! Hvad er så terningens essens? Og når livet så skal forklares, tager man noget levende, f.eks. en kat, deler den op i de mindste enheder, og ender med mange dele, men hverken kat eller liv.

Men hvis empirismen ikke er i stand til at forklare, hvad der er tingenes essens, kan man så i det hele taget have videnskab? Ja, hvis man i stedet for at forklare essensen, ved at finde den mindste fysiske del, på metafysisk vis

Udover filmen kan man på LaRouchePAC.com også se et indledende foredrag om Köhler m.v. af Sky Shields, en af lederne for LYM. Filmen er ved at blive tekstat til dansk og vil snart kunne ses på www.schillerinstitut.dk.
God fornøjelse.

- Feride Istogu Gillesberg

LYM 51 51 11 35 - 35 43 00 29

Abraham Lincoln:

Gettysburg, Pennsylvania
November 19, 1863

For fire snese og syv år siden frembragte vore fædre et nyt land på dette kontinent, undfanget i frihed og viet til den tanke, at alle mennesker er skabt lige.

Nu er vi optaget af en stor borgerkrig, som afprøver hvorvidt denne nation, eller en hvilken som helst nation således undfanget og således viet, kan holde ud.

Vi er mødtes på en stor slagmark i denne krig. Vi er kommet for at indvie en del af denne mark som et endeligt hvilested for dem, som

her gav deres liv, for at denne nation kan leve. Det er helt igennem passende og rigtig, at vi gør dette.

Men i en større sammenhæng kan vi ikke dedikere – kan vi ikke indvie – kan vi ikke helliggøre denne jord. De tapre mænd, levende og døde, som kæmpede her, har indviet den, langt mere end vores beskedne styrke kan gøre til eller fra. Verden vil ikke lægge mærke til eller huske ret længe, hvad vi siger her, men den kan aldrig glemme, hvad de gjorde her.

Det er op til os, de levende, at være viet her til den store opgave, som fortsat står foran os – at disse ærede døde bibringer os en større hengivenhed for den sag, som de ofrede det sidste fulde mål – så vi her højtideligt beslutter, at disse døde ikke skal være døde forgæves – at denne nation, under Gud, skal have en frihedens genfødsel – og at regering af folket, ved folket og for folket ikke skal visne bort fra jorden.

